

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Názory české populace na imigraci cizinců do České republiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

5. 5. 2009

Radka Pachlová
Mgr. Veronika Záleská

ABSTRAKT

The Bachelor's thesis deals with the opinions of the Czech population of the foreigners' immigration to the Czech Republic. This subject matter attracted me especially because migration has always been an up-to-date topic. This phenomenon influences almost everybody, whether it concerns the migration inside one country or among countries.

Although migration has existed all the human history long, the Czech Republic has been facing this problem since 1989 after the boundaries had opened. During the last ten years the number of foreigners coming to the Czech Republic has increased twice. The people leave their homelands from various reasons. Some of them want to escape wars, the others depart from environmental, economic or working reasons. However, the arrival of the immigrants to the host country breeds benefits as well. The national cultures variegate and influence each other, the immigrants fill the vacancies which are not staffed by the locals.

It is necessary that the immigrants who come their host country will be integrated. These people are being incorporated into the society, which also brings troubles. The most frequent problems the immigrants meet during their integration are the following. The foreigners cannot speak the language of their host country, they are not able to find job, they cannot find accommodation. There is also prejudice of the majority that obstructs good relations of the minorities with the majority society.

The aim of this thesis was to find out what are the views of the Czech society to the foreigners' immigration and what is its attitude to their integration. In relation with these aims I set down hypotheses which were checked through a quantitative research by means of the interviewing method and by means of questionnaires. The practical part of the thesis results in the finding that the foreigners who are coming to the Czech Republic are perceived rather negatively. Nevertheless, some people mean that the migration can be beneficial as well. Most of the interviewed people know a foreigner

personally and their relations are mostly good. In my thesis, I come to a conclusion that the Czech citizens prefer cultural diversity above all.

Based on information collected from the research part of this thesis, I suppose there should be organised more workshops alongside with discussions to improve public awareness of life and habits of people coming from different cultural background.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Názory české populace na imigraci cizinců do České republiky“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Souhlasím s použitím práce k vědeckým účelům.

Považuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 5. 5. 2009

.....

Radka Pachlová

Poděkování:

Děkuji vedoucí práce Mgr. Veronice Záleské za pomoc a věcné připomínky ke zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Doc. PaedDr. Aleně Matuškové, CSc. a PhDr. Ing. Pavlu Novákovi za cenné rady při zpracovávání praktické části bakalářské práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé mé rodině za značnou podporu v průběhu celého mého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 SOUČASNÝ STAV	7
1.1 MIGRACE	7
1.1.1 Vývoj migrace.....	7
1.1.2 Příčiny migrace	9
1.1.3 Typy migrace	10
1.1.4 Problematika migrace	11
1.2 POBYTY CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	19
1.2.1 Typy pobytů	19
1.2.2 Poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky.....	20
1.3 MEZINÁRODNÍ OCHRANA.....	22
1.3.1 Přijímací střediska.....	24
1.3.2 Pobytová střediska.....	25
1.3.3 Integrovaná azylová střediska.....	25
1.4 CIZINCI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	26
1.5 STÁTNÍ OBČANSTVÍ.....	27
1.6 INTEGRACE V ČR	29
1.6.1 Kulturní rovina integrace.....	29
1.6.2 Sociálně-ekonomická a občansko-politická rovina integrace.....	30
1.6.3 Státní integrační program	31
1.6.4 Potíže s integrací	32
2 CÍL PRÁCE, HYPOTÉZY.....	34
3 METODIKA VÝZKUMU	35
3.1 POUŽITÉ METODY	35
3.2 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO SOUBORU.....	36
4 VÝSLEDKY	37
5 DISKUSE.....	67
6 ZÁVĚR.....	76
7 CITOVANÁ LITERATURA.....	78
8 KLÍČOVÁ SLOVA	87
9 PŘÍLOHY	88

ÚVOD

Mezinárodní migrace lidstva je poměrně současný fenomén, ačkoliv migrace jako taková existuje již od počátku naší historie. V důsledku zavedení pasů a cestovních víz začalo docházet k regulaci migrantů směřující přes hranice státu, ale i přesto je migrace velmi ovlivňována světovými událostmi.

Počet cizinců žijících v České republice se od začátku 90. let minulého století postupně zvyšoval. Zatímco v roce 1997 bylo na území České republiky evidováno přibližně 210 000 cizinců, v roce 2007 se jejich počet téměř zdvojnásobil na počet přesahující 390 000.

Přistěhovalci přinášejí své negativní, ale samozřejmě i pozitivní rysy. Dochází ke vzájemnému obohacování kultur, ale také k zaplňování místním obyvatelstvem nevyužitých pracovních míst.

Neustále se zvyšující počet cizinců přicházejících do všech zemí světa s sebou přináší schopnost společnosti tyto cizince přijímat a tak dochází k postupnému začleňování nově příchozích do majoritní společnosti daného státu.

Téma práce mě zaujalo z toho důvodu, že migrace byla a je tématem velmi aktuálním a často se o něm hovoří v médiích, ale i ve společnosti, neboť migrace doléhá téměř na každého z nás.

Tato bakalářská práce si stanovuje jako cíl shrnout základní teoretické poznatky, zmapovat v české populaci názory, které souvisejí s imigrací cizinců právě do České republiky a také jaká stanoviska zaujmají k otázkám integrace těchto imigrantů do společnosti.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 MIGRACE

1.1.1 Vývoj migrace

Migrace je stará jako lidstvo samo. V dřívějších dobách souvisela především s hledáním potravy. Nicméně, mezinárodní migrace je jev poměrně současný. Na počátku 20. století zavedly různé státy cestovní pasy a víza právě z důvodu regulace toku migrantů přes hranice. Ovšem všeobecně je známo, že rozsah migračního toku kolísá v závislosti na událostech ve světě (34). Podle výzkumů, které byly prováděny na území některých sledovaných evropských států, je možné říci, že větší podíl migrantů a žadatelů o azyl je v ekonomicky vyspělejších zemích (významná korelace s vyšším HDP) a že nejméně imigrantů je na území postkomunistických zemí (Maďarsko, Česká republika a Polsko) (22). Autorky této studie na základě dat z roku 2001 a 2002 uvádějí, že největší podíl migrantů je v Lucembursku (37,5% obyvatel státu). Česká republika v této studii má podíl přistěhovalců pouhých 2% obyvatel ve srovnání s ostatními vyspělými zkoumanými zeměmi. Z těchto 2% připadá více jak třetina počtu imigrantů na občany východní Evropy, další třetinu pak tvoří přistěhovalci z bývalé SSSR. Zbytek tvoří imigranti z Asie, Afriky, latinské Ameriky atd.

Evropský kontinent se v průběhu minulého století proměnil z původně emigranty opouštěné oblasti (40) na kontinent, na kterém je pozorován velký nárůst přistěhovalců (34). Bauer a kol. (4) rozdělují evropské země do 3 skupin: tradiční imigrantské země (Austrálie, Kanada, USA a Nový Zéland), země s postkoloniální imigrací (Německo, Francie, Holandsko, Švédsko, Norsko, Velká Británie) a země imigračně nové, kam autoři zahrnují Itálii, Irsko a Španělsko. Migrace do zemí střední a východní Evropy se zvýšila s pádem komunistického režimu a otevřením hranic států (4).

Otevření hranic ve východní a střední Evropě po roce 1989 poskytlo státům této oblasti (Polsko, Česká republika, Slovenská republika a Maďarsko) novou pozici vzhledem k migraci. Tyto země přestaly být blokovány od států západní Evropy a staly se centrem, přes které proudí migranti z různých koutů světa. Tradičně byly výše jmenované státy spíše zdrojem emigrantů, kteří hledali nové možnosti ve vyspělejších zemích. Trend migrace do zahraničí umocněný druhou světovou válkou pokračuje dokonce i po rozdělení západní a východní Evropy železnou oponou. Důvodem byly vysněné vyhlídky obyvatel zemí střední a východní Evropy na lepší ekonomické podmínky na Západě. Tento migrační trend ze zemí střední a východní Evropy má tendenci klesat již od devadesátých let 20. století a předpokládá se, že bude klesat i nadále (64).

Migrace ovšem počala mimo možností volného pohybu vyvolávat i negativní postoje. Důvodem tohoto bylo ohrožení kulturních zvyků, bezpečnosti a jejich životní úrovně obyvatelstva daného státu (60).

Migrace vychází z latinského slova „migratio“ znamenající „přestěhování“. Jedná se o přemísťování lidí, skupin či velkých celků obyvatel v prostoru jak geografickém, tak sociálním. Dochází ke změně místa pobytu, ať už na přechodnou či trvalou dobu (25). Nejširší definice pojmu migrant, kterou používá OSN, definuje migranta jako osobu, která žije mimo stát, z něž pochází, po dobu delší jednoho roku. V tomto podání jsou do této skupiny zahrnuti i ti lidé, kteří pobývají v zemi po omezený čas (studium, práce apod.) (22).

Pojem emigrace je překládán jako „vystěhovalectví“. Jedná se o dlouhodobý dobrovolný či nedobrovolný odchod z bydliště, kdy příčinou mohou být ekonomické či politické důvody. Mluvíme-li o imigraci, máme na mysli „přistěhovalectví“, tzn. příliv obyvatel do země (25).

Reemigranty jsou vnímáni ti lidé, kteří opustili rodnou zemi ať už z politických, ekonomických, náboženských nebo jiných důvodů a po čase se oni či jejich potomci navracejí do své vlasti. Není bez povšimnutí, že je tato skupina nezanedbatelná. Jedná

se o početnou a specifickou skupinu imigrantů, která „obrátila“ migrační tok mezi západními a východními zeměmi (46).

1.1.2 Příčiny migrace

Jednou z příčin migračních toků jsou ekonomické rozdíly mezi jednotlivými zeměmi (8, 22). Obyvatelé se stěhují za vizí lepších životních podmínek, které jsou v jejich domovské zemi nedosažitelné a často zde dochází až ke vzniku podmínek s životem neslučitelných (nedostatek potravy). Existuje samozřejmě i mnoho dalších důvodů, proč lidé migrují. Důvodem jsou válečné boje, politická pronásledování, náboženské konfrontace, kmenové genocidy (19, 61). Dalším důvodem k opouštění země je především v rozvojových zemích environmentální migrace (1, 27, 61), která je vyvolaná např. znečištěným životním prostředím, zvyšováním hladiny moří, vznikem rozsáhlých území trpících nedostatkem pitné vody či závlahy, extrémními výkyvy v počasí atd. Základní faktory environmentální migrace působené lidmi shrnuje Beniston (5) (desertifikace, změny klimatu, degradace půdy, nebezpečné odpady, války atd.). Kepka dále upozorňuje, že důvodem migrace může být i dobrodružnost některých jedinců (28).

Další možností je příliv cizinců za prací. Čížinský (8) rozlišuje pracovní migranty na 3 kategorie: 1) migranti za zaměstnáním, 2) migranti působící jako drobní živnostníci, 3) větší podnikatelé a investoři. Dále ovšem podotýká, že přesné vymezení posledních dvou kategorií je velmi komplikované.

Příliv přistěhovalců do země přináší samozřejmě v jistém pohledu také pozitivní rysy, kterými je oboustranné obohacování kultur či naplnění místním obyvatelstvem nevyužitých pracovních pozic. Toto bývá také oboustranně výhodný proces, jelikož ze strany zaměstnavatele se většinou jedná o levné pracovní síly, pro něž je často i takto nízký finanční plat velmi vysokým ziskem.

K tomu, aby migrace byla přínosem pro společnost samotnou, je třeba zajistit:

- aby se o migraci dostatečně hovořilo;
- aby cizinci byli zařazeni do celé společnosti a ne jen do některé z etnických komunit;
- aby se naučili českému jazyku a platnému politickému systému;
- aby získali trvalý pobyt, popřípadě státní občanství;
- aby docházelo k možnosti pracovního začlenění kvalifikovaných pracovníků (28).

1.1.3 Typy migrace

Podle různých faktorů se můžeme v literatuře setkávat s vyčleňováním různých typů migrace. Těmito faktory mohou být směr pohybu migrantů, migrace díky určitým podmínkám, které v dané době v domovské zemi nastanou či migrace členěná z hlediska právního.

Vávra (62) člení migraci na vnější a vnitřní. Vnější migraci popisuje jako situaci, při níž dochází k přeshraniční migraci obyvatel a tudíž dochází ke změně množství obyvatel daného státu. Kdežto migrace vnitřní je přestěhování lidí v prostoru vymezeném hranicemi daného státu (25).

Z jiného pohledu, Vávra (62) rozděluje migraci dobrovolnou a vynucenou. V řadě případů (jako je migrace za prací) nelze rozeznat, zdali se jedná o migraci dobrovolnou, či nedobrovolnou. Když si mohou migranti vybrat cíl svojí migrace, pak mluvíme o migraci dobrovolné (např. studium, sloučení rodiny, zaměstnání nebo i jiné osobní důvody). Vynucená migrace nastává tehdy, pokud lidé nemají možnost volby. Může se jednat o důvody způsobené přírodními katastrofami – např. (1), ekonomickými, náboženskými nebo sociálními příčinami (44, 62). Existují faktory, které ovlivňují pohyby obyvatel. Jedná se o tzv. PUSH a PULL faktory. To, co ovlivňuje odchod lidí z určité země je nazýváno jako PUSH faktor. Naopak PULL faktory zapříčiňují příchod lidí do dané země (62).

Právní systém rozčleňuje migraci legální a nelegální. Pokud osoby (cizinci, ale i občané České republiky) neoprávněně překročí státní hranice daného státu nebo nedovoleným způsobem opustí daný stát, pak mluvíme o migraci nelegální (43, 54). Také se ale tímto termínem označují případy, kdy dochází k nedodržení zákonem stanovené podmínky pro délku pobytu cizince. Česká republika, ale i ostatní země EU, se každý rok setkávají s příchodem imigrantů. Vysoký počet těchto osob přichází na území státu za pomoci převaděčských skupin. Nezákonné obohacování organizátorů převaděčských skupin, nelidské převážení osob, ekonomické a sociální dopady takového počínání na cílovou zemi, to jsou rizika nelegální migrace. Do problémů vzniklých neoprávněnou migrací můžeme zařadit i trestnou činnost, která může i přímo ohrozit fungování státu (43). Ohrožení bezpečnostní situace státu je spojeno především s trestnou činností, která může sahat až přes hranice, s převaděčskou činností a obchodem s lidmi, ale také s možností teroristických aktivit (44). Abychom dosáhli postupného poklesu neoprávněné migrace, je třeba, aby se nelegální migrace stala migrací legální (8, 44), kterou Česká republika vítá, protože cizinci, kteří do naší země přicházejí legálně velmi často zaplňují nezabraná (Čechy nevyužívaná) místa na trhu práce. Jedná se převážně o pracovní místa, která jsou náročná na fyzickou zdatnost, ale také pomocné práce, práce ve směnném provozu, ale také málo finančně ohodnocená povolání (44).

1.1.4 Problematika migrace

Rasa, rasismus a etnická skupina patří mezi pojmy, které úzce souvisí s migrací. Stěhování mezi jednotlivými státy s sebou přináší mimo jiné i negativní chování lidí. Patřičnost k určité rase nebo etnická příslušnost mohou u některých jedinců vyvolat rasistické či diskriminační chování. Proto je velmi důležitá vzájemná tolerance a porozumění.

Překážky v soužití s minoritami se objevují především v důsledku špatné, nedostatečné, či dokonce žádné komunikace. Vychází ale také z nedostatku znalosti kultury dané menšiny a rozdílného chápání hodnot. Velké množství negativních, ale i pozitivních zpráv o cizincích vnímáme z médií. Ty nám z velké části utváří obraz toho, jak si těchto lidí všímáme.

Rasa

Termín rasa se běžně používá ve fyzické antropologii a také v biologii člověka. Vznik tohoto pojmu souvisí s rozvojem anatomického poznání lidského těla. S rostoucími znalostmi lidské anatomie se začaly vymezovat znaky, pomocí nichž se začala rozlišovat anatomická nestejnost lidské rasy. Těmito znaky jsou myšleny barva kůže, vlasů tvar lebky apod. Takto byla ustanovena rasová taxonomie, v níž byly vyčleněny rasy bílá, žlutá a černá (49, 50, 51).

Prvními antropology, kteří začali členit lidstvo podle somatických znaků na jednotlivé rasy byli C. Linné, P. F. Buffon a J. F. Blumenbach. Na základě těchto poznatků zveřejnil Francouz A. de Gobineau v roce 1853 spis Esej o nerovnosti ras lidských (Essai sur l'Inégalité des Races Humaines), v němž popisuje historii lidské společnosti a spojuje její rozvoj či úpadek s křížením lidských ras. Ve svém díle de Gobineau doporučuje pro udržení dominantní pozice bílé rasy zabránění křížení s intelektuálně a morálně nižšími rasami tj. žlutou a černou. (33).

Jinou terminologii využívá Frištenská (19). Dle této autorky existují tři hlavní lidské rasy. Jedná se o rasu mongoloidní, negroidní a kavkazoidní. Každá z těchto ras se od sebe liší typickými znaky. O vymezení těchto typů ras se pokouší např. Koukal (30). Autor odlišuje jednotlivé rasy nejen dle anatomických rysů, ale také z hlediska původního geografického rozšíření.

Mimo členění fyzické antropologie se také používá rozdělování z hlediska filosofického či literárně historického, které klasifikuje lidské rasy na základě mnoha

různých znaků, jako jsou způsoby chování, jazykové a náboženské odlišnosti atd. Ve smyslu těchto charakteristik jsou rozlišovány rasy germánské, románské, nordické, židovské či slovanské. Ovšem není jednoznačně vědecky prokázáno, že se v takovémto kulturním vymezení výše jmenovaných skupin odrážejí znaky skutečných ras (myšleno dle fyzické antropologie). Nicméně v rámci interkulturní psychologie a v dalších vědách jsou shromažďovány nálezy, z nichž je patrné, že dle fyzické antropologie vymezené rasy, se odlišují také v určitých mentálních znacích, kterými jsou např. vzorce komunikace (51).

„Pro interkulturní psychologii jsou významné ty rozdíly mezi rasami, které se projevují v takových charakteristikách, jako je sociální přizpůsobivost, pracovitost, sebevědomí, konzumace zábavy, postoj ke vzdělávání a různé složky hodnotových orientací“ (51).

Naopak, Šmausová (56) se ve svém článku snaží dokázat, že pojem rasa převzatý z biologické antropologie (na rozdíl od jiných biologických pojmů jako např. stáří či pohlaví) nezahrnuje žádné spolehlivé prvky, že je pouze společensky založeným termínem, který díky klamnému předpokladu existence ras, přiřazuje výhody vlastní rasové skupině a nevýhody rasám jiným. Autorka zde naznačuje důležitost odmítnutí používání tohoto termínu v sociálních vědách.

Rasismus

Organizace spojených národů (OSN) je společenství 192 členských států, do něž byla Česká republika přijata 19. 1. 1993. Důležitým dokumentem, který předepisuje práva a povinnosti členských států je Charta Spojených národů. Ta stanovuje cíle, mezi něž mimo jiné patří i spolupráce při řešení kulturních, ekonomických, humanitárních a sociálních záležitostí, dále napomáhá při zachování a dodržování lidských práv a svobod (21).

Organizace spojených národů v roce 1963 schválila Deklaraci OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace. Tento dokument předepisuje, že jsou si všichni lidé rovni. Všechny formy diskriminace z hlediska rasového či etnického původu jsou shledávány jako porušování lidských práv ustanovených Všeobecnou deklarací lidských práv (23). Jakýkoliv výklad nadřazenosti založený na vymezení jednotlivých typů ras je považován z vědeckého hlediska za nežádoucí, z morálního hlediska hodný odsouzení a z pohledu sociálního nespravedlivý až nebezpečný (24).

V roce 1965 Valné shromáždění OSN ratifikovalo Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace. V této listině se všechny členské státy zavazují k provádění kroků, které povedou k eliminaci všech projevů diskriminace (rozdílnost ras, pohlaví, jazyka nebo náboženství). Těmito kroky jsou chápány zásahy do legislativy jednotlivých stran této úmluvy (24).

V roce 1993 vyzvalo OSN k dalšímu postupu proti rasismu a rasové diskriminaci a to především proti jeho novým formám úpravou zákonů, šířením informací a vzděláváním lidí (23).

Evropská unie vydala roku 2000 Směrnici o rasové rovnosti, již měli za povinnost všechny členské státy EU zapracovat do svých právních norem. Česká republika vydala v roce 2007 Vládní návrh zákona č. 253, o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), který ovšem dosud nebyl schválen. České republice tímto hrozí postih ze strany Evropské unie. Nicméně tato Směrnice má platnost na mezinárodní úrovni a v případě postižení se jednotlivci mohou domáhat svých práv i v případě, že daný stát směrnici nepřijal (17).

V právním řádu České republiky není pojem „rasismus“ zakotven. Frištenská (19) uvádí, že je zpravidla tento výraz pojmenován jako:

- „*rasová nenávisť (Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech)*;
- *rozlišování podle rasy (Mezinárodní pakt OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech)*;
- *veřejné hanobení národa či rasy (Trestní zákoník)*;
- *podněcování k nenávisti k některému národu nebo rase (Trestní zákoník)*;
- *ničení některého národa či rasy, genocidum (Trestní zákoník)*;
- *národnostní a rasová zášť (Trestní zákoník)*;
- *národnostní a rasová nesnášenlivost (Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o výkonu vazby)*“.

V této publikaci je dále pracovně rozlišován rasismus na 2 kategorie: měkký a tvrdý rasismus. Měkký rasismus je zde chápán jako nesouhlasný postoj se způsobem života některých lidí, což se může projevat omezováním těchto lidí ve společnosti či jejich vylučováním. Tvrdý rasismus je považován za útočnou formu v přístupu k lidem. Známkami takového chování jsou ničení, vyhrožování, zaujatost a rasové násilí chápáné jako fyzické násilí s rasovým podtextem (19).

Existuje dále mnoho dalších definic pojmu „rasismus“. Ve své publikaci Průcha (50) vysvětluje, že zástupci jednotlivých ras si uvědomují své zvláštní znaky a rozdílnosti od ostatních rasových skupin. Na základě uvědomování si těchto rozdílů došlo ke vzniku sociálně psychologických stereotypů a postojů, což Průcha nechápe jako jev negativní, nýbrž přirozený.

Průcha tedy definuje rasismus jako souhrnný název pro způsob jednání, jež překračuje hranice samotného vnímání rozdílů mezi rasovými skupinami. Dochází již k nepřátelským útokům proti osobám z jiných ras tj. diskriminace, agresivní chování

nebo násilí (49, 50, 51). Sociologický slovník chápe rasismus jako určité mínění lidí a nadřazenosti vlastní rasy a méněcennosti ras jiných. Často tyto rozdílné rasy bývají chápány jako riziko pro rasu vlastní. Jako příčiny rasismu jsou uváděny např. předsudky, diskriminace či dichotomické rozdělování lidí na „my a oni“ (25).

Diskriminace

Mnozí autoři definují diskriminaci jako zaujímaný postoj či chování, při nichž dochází ke znevýhodňování či ponižování jedinců či skupin lidí, na základě různých důvodů zakázaných právními normami (18, 25). Diskriminace bývá členěna na:

- **přímá diskriminace** = nastává tehdy, pokud dochází k méně výhodnému zacházení s daným jedincem nebo skupinou lidí ve srovnání s jinými osobami ve srovnatelné situaci;
- **nepřímá diskriminace** = dochází k ní v případě nařízení zdánlivě neutrálních pravidel, která znevýhodňují jedince či skupinu osob oproti jiným osobám (18, 31).

Pozitivní diskriminace – některé dokumenty diskutují nesprávnost tohoto pojmu a doporučují vyjádření afirmativní akce. Jedná se o opatření, jež zvýhodňuje určité sociální skupiny, které byly v minulosti znevýhodněny (etnika, ženy atd.) v některých oblastech (25).

V českém právním řádu jsou diskriminační opatření zanesena v několika různých zákonech, nicméně jak již bylo zmíněno výše, doposud nebyl schválen antidiskriminační zákon, který vychází ze směrnice Evropské unie o rasové rovnosti z roku 2000.

Etnická skupina (etnikum)

Etnikum je termín vycházející z řečtiny, kde *ethnos* znamená „kmen, rasa či národ“. Tento pojem se objevuje především v literatuře s etnologickou, kulturně antropologickou a sociologickou tematikou. Definici etnické skupiny můžeme popsat například takto: jedná se o soubor lidí, jež mají jednotný původ, jazyk a kulturní zvyklosti. Etnicitou je pak chápán souhrn vlastností, které charakterizují etnikum (50).

Tesař (57) namítá, že termín etnická skupina může být chápán různě. Uvádí, že tento pojem může být vnímán např. jako kmenové společenství, které nebylo ovlivněno civilizací. Dále zmiňuje, že v USA se etnickou skupinou rozumí takové seskupení lidí, kteří mají vlastní identitu a kulturní zvyky. V Severní Americe tento pojem odpovídá významu slova „rasa“. Východní Evropa podle Tesaře chápe etnickou skupinu jako soubor lidí, kteří nedosahují úrovně národa.

Sociologický slovník (25) vymezuje pojem etnikum jako skupinu jedinců lišících se od ostatních skupin svojí kulturou, jazykem či historií nebo stejným původem, ale také tím, že jsou jako etnicky odlišní chápáni ostatními. Dále může být tento pojem považován ve významu národní menšiny. Oproti termínu rasa nemají zástupci etnické skupiny fyzické rysy odlišné od příslušníků majoritní skupiny. Významnějšími jsou spíše způsoby chování, odlišné vnímání hodnot a norem či jazyk.

Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů udává, že příslušníci národnostních menšin mají právo na národnostní a etnickou identitu. Touto identitou jsou chápány především vlastní kultura, tradice a jazyk. Dále zákon usiluje o harmonické soužití těchto minoritních skupin s majoritou a zaručuje zástupcům těchto menšin právo na kulturní, společenský a hospodářský život. V neposlední řadě je zde zakotvena ochrana práv v souladu s mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách (70).

Xenofobie

Nedůvěru k něčemu cizímu v nás vzbuzují předsudky. Zaujímáme různé postoje, které jsme získali od autority či vlivem prostředí, ve kterém žijeme (2).

Lidé zaujímají různé postoje ke xenofobii. Často ji chápou jako nějaký zlozvyk či neslušné chování, které by se mělo léčit. Avšak xenofobie měla a nadále má svoji ochrannou funkci. Vzbuzuje v nás pocit, že něco nové, neznámé a cizí může být pro nás nebezpečné. Pojem xenofobie je u nás často spojován s rasovou, etnickou a národnostní nesnášenlivostí (20). Ovšem autor dále vysvětluje, že pokud budeme vymezovat pojem xenofobie ve smyslu nedůvěry a odporu, pak můžeme říci, že xenofobie je všude. Pokud chceme, aby xenofobní jednání postupně vymizelo, mělo by docházet k seznamování a poznávání se navzájem s ostatními, vyrůstání v multikulturní společnosti, vzdělávání a dostatečné informovanosti a samozřejmě i k reakci společnosti na kladné i záporné chování lidí ve smyslu „odměňování“ či „trestání“.

1.2 POBYTY CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

1.2.1 Typy pobytů

Krátkodobý pobyt

Krátkodobý pobyt je popisován jako turistické vízum, které může být prodlouženo až na dobu 180 dnů, ale jen v případě dodržování velmi nekompromisních podmínek:

- 1) Jedná se o opatření úměrného bydlení. Za určitých podmínek mohou odmítnutí žadatelé o poskytnutí mezinárodní ochrany provizorně bydlet v uprchlickém táboře, kde si tento pobyt samozřejmě hradí.
- 2) Ověřuje se částka (životní minimum), která by měla uhradit náklady související s pobytem.
- 3) Další podmínkou je garance zdravotního zabezpečení. Vyhovět touto podmínkou je velmi těžké, protože zdravotní pojišťovny u nás cizince s krátkodobým pobytem nechtějí pojistit. Avšak existuje mnoho oboustranných smluv mezi různými státy, které zaručují poskytnutí lidem druhého smluvního státu jasně vytyčenou míru lékařské péče.
- 4) Poslední čtvrtou podmínkou je podání žaloby vůči zamítavému rozhodnutí žádosti o azyl k Vrchnímu soudu (32).

Dlouhodobý pobyt

Dlouhodobý pobyt je udělen především za účelem zaměstnání. Doba takového pobytu je stanovována dle platnosti pracovního povolení. Během této doby je zaměstnavatel povinen za zaměstnance odvádět zdravotní pojištění. Osoba

s dlouhodobým pobytem má dle zákona č. 117/1995 Sb. O státní sociální podpoře nárok na veškeré dávky sociální podpory, které tento zákon zahrnuje (32).

Trvalý pobyt

Trvalý pobyt bývá schválen tehdy, pokud dochází ke sloučení členů rodiny, dále z humanitárních důvodů, nebo také ze zahraničně-politického zájmu. Nicméně zákon může přiznat trvalý pobyt i z jiných neurčených příčin (32).

Uherek (58) uvádí, že nejvyšší počet cizinců s trvalým a dlouhodobým pobytem byl v České republice zaznamenán v roce 1999, od roku 2000 je pak pozorován pokles imigrantů.

1.2.2 Poskytnutí dočasné ochrany na území České republiky

Poskytnutí dočasné ochrany cizinců na území České republiky je zahrnuto v zákoně č. 221/2003 Sb. Ten stanovuje důvody, kdy je cizinci poskytnuta dočasná ochrana na našem území. Jedná se o ozbrojený konflikt, občanskou válku, trvající násilí, živelnou pohromu, porušování základních lidských práv a svobod a pronásledování jak z důvodů národnostních, tak náboženských. Cizinec, který chce požádat o dočasnou ochranu, může vstoupit na území České republiky při podání žádosti (ústně do protokolu či písemně) o poskytnutí pobytu za účelem dočasné ochrany. Policie ČR zaznamená tento fakt do cestovního dokladu, sdělí cizinci všechna jeho práva a povinnosti, kterými se musí řídit v rodném jazyce nebo v jazyce, jež ovládá. Vystaví hraniční průvodku, ve které je zaznamenáno povolení ke vstupu, sejme otisky prstů a nařídí místo a druh převozu na místo pobytu. Cizinec v takovém případě může na území našeho státu pobývat takovou dobu, která je určena pro podání žádosti o poskytnutí dočasné ochrany. Pokud cizinec tuto žádost nepodá ve stanovené lhůtě, je nucen opustit

území ČR. V případě rozhodování o zamítnutí pobytu za poskytnutí nebo účelem dočasné ochrany je zodpovědné příslušné ministerstvo (69).

1.3 MEZINÁRODNÍ OCHRANA

Definice základních pojmů:

Vymezení základních pojmů v odborné literatuře se víceméně shoduje (25, 32, 38, 53, 67):

- Mezinárodní ochrana – je ochranou, která je udělena příslušným státem osobě bez státního občanství, v důsledku ohrožení této osoby; nevyhnutelnou podmínkou je však uznání žádosti o mezinárodní ochranu, o níž rozhoduje Ministerstvo vnitra.
- azylant – je přistěhovalec, kterému bylo státem přiděleno právo mezinárodní ochrany; tímto získává cizinec trvalý pobyt, mimo to má možnost vstoupit do tzv. státního integračního programu, který poskytuje možnosti výuky českého jazyka a bydlení;
- žadatel o mezinárodní ochranu – je cizinec v azylovém řízení, čekající na vyjádření o udělení mezinárodní ochrany, v této době pobývá cizinec na území ČR na základě přiděleného dvouměsíčního víza, které je mu po dobu azylového řízení prodlužováno;
- uprchlík – je osoba, která odešla ze své mateřské země díky oprávněným obavám z pronásledování z rasových, náboženských či společenských, politických a národnostních důvodů a díky tomuto odmítá ochranu domovského státu.

Původní mezinárodní ochrana měla povahu náboženskou, která byla postupně nahrazována mezinárodní ochranou územní, který ukládal panovník daného území. Obnovení náboženské mezinárodní ochrany nastalo v období středověku, kdy docházelo k udělování ochrany před pronásledováním. Územní mezinárodní ochrana byla a je až doposud hlavním úkrytem uprchlíků (52).

Na území České republiky byla první žádost o mezinárodní ochranu schválena roku 1990. Nejvíce kladně vyřízených žádostí pak bylo vydáno roku 1991(54, 59),

z nichž největší podíl tvořili azylanti z Rumunska (59). Uherek (59) zde uvádí, že pro ČR je typický fakt, že s rostoucím počtem žádostí o mezinárodní ochranu v období druhé poloviny 90. let 20. století, což je důsledkem otevření státních hranic, nenarůstá počet kladně vyřízených žádostí, nýbrž stagnuje. Důležitý fakt, který přispívá k nízkému počtu kladně vyřízených azylových žádostí, je, že velké množství žadatelů považuje území České republiky za tranzitní a naše území opouští ještě před koncem azylového řízení (9). Největší podíl žadatelů o mezinárodní ochranu tvoří občané z Ruské federace, dále pak obyvatelé Ukrajiny, Vietnamu a Číny (9, 36, 54).

Postup Řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice, který je dílem MVČR, je znázorněn v příloze č. 1.

Legislativně je problematika mezinárodní ochrany v ČR řešena zákonem č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Dalšími souvisejícími dokumenty jsou zákon č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně cizinců a zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů a zákon č. 161/2006 Sb. kterým se mění zákon 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (66, 69, 71, 72), dále pak také Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokol o statutu uprchlíků z roku 1967.

Zákon o azylu určuje, za jakých podmínek může cizinec vstupovat a pobývat na území České republiky, dále pak stanovuje za jakých podmínek je cizinci přidělena mezinárodní ochrana či doplňková ochrana nebo její zrušení, vymezuje práva a povinnosti žadatelů a určuje postup jednotlivých státních úřadů při schvalování žádostí. V §12 zákona o azylu je uvedeno, za jakých podmínek je cizinci udělena mezinárodní ochrana. V řízení o udělení mezinárodní ochrany musí být zjištěno, že je cizinec v zemi svého původu pronásledován z některých z následujících příčin: rasové důvody, náboženství, politické důvody, příslušnost k určité sociální skupině atd. Další možností je udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny (§ 13) a humanitární azyl (§ 14), který uvádí, že pokud není poskytnuta žadateli mezinárodní ochrana na základě § 12, je možné za výjimečných podmínek udělit mezinárodní ochranu humanitární (71).

Jurníková (26) uvádí, že výklad pojmu „humanitární důvody“ je sporný. Proto zákon umožňuje posouzení jednotlivých případů individuálně. Nicméně Jurníková dále uvádí, že díky uplatňování v praxi dochází k neustálému zpřesňování a vymezení tohoto pojmu.

Primárně je tedy v českém právním řádu při vyřizování žádosti o mezinárodní ochranu aplikován zákon o azylu, nicméně tento zákon musí vycházet z Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a z Protokolu o statutu uprchlíků z roku 1967. Pokud by tento zákon nebyl v souladu s těmito úmluvami, musela by být primárně aplikována Ženevská úmluva (63).

Azylová zařízení pro žadatele o mezinárodní ochranu a azylanty zřizuje Ministerstvo vnitra České republiky. V České republice nalezneme 11 azylových zařízení, které jsou rozdělovány do tří typů a jsou zahrnuty v systému přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Jedná se o přijímací, pobytová a integrační azylová střediska (43).

1.3.1 Přijímací střediska

Cizinci, jež chtějí v České republice požádat o mezinárodní ochranu, přicházejí do přijímacích středisek, kde jsou povinni podstoupit zdravotní prohlídky a je zde s nimi uskutečněn pohovor. Tento pohovor je velmi důležitý v celém azylovém procesu. Žadatel má zde možnost vylicít záležitosti, které ho vedou k žádosti o mezinárodní ochranu. Během pohovoru je přítomen tlumočník, protože žadatel o mezinárodní ochranu má právo, aby pohovor proběhl v jeho mateřském jazyce, nebo v jazyce, ve kterém je způsobilý se dorozumět.

Žadatel je po určité, zákonem stanovenou dobu povinen zdržovat se v přijímacím středisku. Pokud žadatel tuto povinnost nesplní, dopustí se přestupku.

V České republice nalezneme přijímací střediska v obci Vyšší Lhoty a na letišti Praha – Ruzyně (9), (příloha č. 2).

1.3.2 Pobytová střediska

Z přijímacího střediska je žadatel po udělení mezinárodní ochrany přeložen do pobytového střediska po stanovené době, kterou musel strávit ve středisku přijímacím. Zde je ubytován do doby, než dojde k vyjádření o udělení mezinárodní ochrany. V pobytovém středisku má žadatel právo na bezplatné poskytnutí „*ubytování, stravy, základních hygienických potřeb a na bezplatnou zdravotní péči*“ (9).

Pobytová střediska v České republice nalezneme například v obcích Zastávka u Brna, Kostelec nad Orlicí, Havířov, Stráž pod Ralskem (příloha č. 2).

1.3.3 Integrační azylová střediska

Pro žadatele o mezinárodní ochranu, jejichž žádost byla úspěšná, jsou určena tak zvaná integrační azylová střediska. Tato střediska slouží k dočasnému ubytování azylantů, které si na základě smlouvy o ubytování sami platí. Ubytování azylantů v tomto středisku je časově omezené na dobu maximálně osmnácti měsíců. Po uplynutí této doby, musejí integrační azylové středisko opustit.

Azylantům zde pomáhají pracovníci s „*vyřizováním dokladů, se zápisem do evidence úřadů práce, se zajišťováním dávek státní sociální podpory, zdravotního pojištění*“ (9), hledáním samostatného bydlení a v neposlední řadě s integrací do společnosti.

Pro osoby, které získaly mezinárodní ochranu v České republice, platí stejná práva a povinnosti, jako pro občany České republiky s výjimkou práva volebního. (41).

V současné době se nachází integrační azylová střediska ve městech Předlice, Jaroměř, Zastávka u Brna, Stráž pod Ralskem, Havířov (příloha č. 2).

1.4 CIZINCI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Na základě údajů v tabulce (příloha č. 3) vycházejících z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) byly zhotoveny mapy České republiky znázorňující rozložení a změny počtu cizinců v jednotlivých krajích ČR v letech 1997 – 2007 v pětiletých intervalech (příloha č. 4 - 6).

V průběhu let 1997 – 2007 kolísala počet obyvatel České republiky v rozmezí několika desetitisíců obyvatel. V tomto období bylo také zaznamenáno, že se počet cizinců na našem území téměř zdvojnásobil (10, 14). Nejčastější podíl cizinců se nachází na území Prahy a ve Středočeském kraji, naopak nejméně se cizinci soustřeďovali do kraje Vysočina.

V České republice pobývalo v letech 1997 a 2002 nejvíce Slováků a Ukrajinců, jejichž počet každým rokem stoupal. V roce 2007 se nadále zvyšoval počet Ukrajinců v naší zemi, ale naopak Slováků začalo postupně ubývat (12), (příloha č. 7 - 9).

1.5 STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Státní občanství je pojem, který je zakotven v zákoně č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 357/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Příslušník České republiky získá státní občanství: „*narozením, osvojením, určením otcovství, narozením na území České republiky, prohlášením a udělením*“ (65).

Získání občanství v ČR

Ministerstvo vnitra České republiky může udělit státní občanství na žádost cizince nebo osoby bez státního občanství za splnění daných podmínek:

- v den, kdy cizinec podává žádost o udělení občanství má povolen trvalý pobyt po dobu alespoň pěti let a během tohoto období na tomto území převážně pobývá;
- cizinec, který žádá o udělení občanství České republiky dále má povinnost prokázat, že buďto pozbyl dosavadní státní občanství nebo udělením českého státního občanství toto dosavadní občanství pozbude;
- nutností je provedení zkoušky ze znalosti českého jazyka na příslušném úřadě;
- u žadatele se dle výpisu z trestního rejstříku prokáže, zda za uplynulých pět let nebyl odsouzen pro úmyslný trestný čin a zda plní povinnosti podle právního předpisu o pobytu a vstupu cizinců do České republiky;
- splňuje zde povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů, které obsahují veřejné zdravotní pojištění, důchodové pojištění, sociální zabezpečení, daně, odvody a také poplatky (43, 45).

Pokud osoba, která žádá o občanství České republiky, splnila všechny podmínky, které jsou uvedeny v zákoně, Ministerstvo vnitra České republiky udělí státní občanství vydáním „*Listiny o udělení státního občanství České republiky*“. V den, kdy žadatel složí Státoobčanský slib před přednostou okresního úřadu, získává státní občanství České republiky (35). Znění slibu je stanoveno zákonem České republiky: „*Slibuji na svou čest věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat všechny zákony a jiné obecně závazné právní předpisy. Slibuji, že budu plnit všechny povinnosti státního občana České republiky.*“ (65).

1.6 INTEGRACE V ČR

Než se zaměřím na teorii integrace v kulturní, sociálně-ekonomické a občansko-politické rovině, zmínila bych se o integraci jako o nejednostranném průběhu začleňování cizinců do neměnné majoritní společnosti.

Integrací je chápán proces, který je z velké míry ovlivněný schopností společnosti přijímat, její informovaností a znalostmi. Nejde pouze o schopnost tolerance (55). Zjednodušeně lze říci, že integrace je začleňování se do společnosti, ve které žijeme.

Pro integraci jsou poměrně významné sdělovací prostředky. Svým působením mohou velmi negativně ovlivňovat pozitivní smýšlení o přistěhovalcích na našem území. Média často hovoří o problémech přistěhovalců, o kulturních a náboženských odlišnostech, které mohou podněcovat společnost k odsuzování cizinců (7).

Barša (3) rozlišuje tři roviny integrace: kulturní, sociálně-ekonomickou a občansko-politickou.

1.6.1 Kulturní rovina integrace

V rámci této skupiny člení Barša (3) kulturní rovinu na tyto formy: asimilace, tavicí tyglík, kulturní pluralismus a multikulturalismus.

o Asimilace

Asimilace je chápána jako začleňování se do většinové společnosti, v jejímž průběhu dochází k postupnému vymizení kulturních hodnot minority a nahrazování těchto hodnot znaky přejímané kultury, tedy majoritní společnosti. (51). V případě, že se některý z příslušníků minority nechce asimilovat, je asimilačními tlaky vyčleněn na sociální okraj společnosti (3).

o *Tavící tyglík*

Tento pojem charakterizuje situaci, při níž dochází ke spojení minority s dominantní skupinou za podmínek obohacení majority o určité charakteristické znaky. Každý další přistěhovalecký proud vždy více či méně obohacuje společnost, do níž přichází (3).

o *Kulturní pluralismus a multikulturalismus*

Kulturní pluralismus je charakterizován tak, že minorita je pevně ekonomicky a politicky zařazena do společnosti, ale ponechává si svoji soudržnost a kulturu, se kterou se odlišuje od majoritní společnosti. Multikulturalismus je chápán jako silnější varianta pluralismu. Barša (3) dále ve své knize uvádí, že: „*Multikulturalismus vychází z toho, že již prosté nezahrnutí určitých skupin do veřejné kultury na ně uvaluje podřízený status – zmenšuje možnosti jejich příslušníků dovolat se rovných práv a omezuje jejich životní příležitosti*“.

Lidé různých kulturních skupin mají své specifické vlastnosti. Tato specifika by měla být uznávána a respektována příslušníky jiných kultur. Jakákoli kultura totiž přináší svoji cennou historii (50).

1.6.2 Sociálně-ekonomická a občansko-politická rovina integrace.

Základními předpoklady sociálně-ekonomické a občansko-politické integrace jsou společný jazyk a vzdělávací instituce. Ty umožňují občanům znalost kultury a profesionální zdatnost. Sociálně-ekonomická integrace se rozlišuje na úplnou nebo částečnou. Úplná ekonomická integrace vzniká v případě, že není vzájemný vztah mezi etnicko-kulturním původem a sociálně-ekonomickým postavením. Mají-li příslušníci dané skupiny podstatně menší šance na hospodářský úspěch, pak hovoříme o integraci částečné (3).

Barša (3) dále definuje dva typy občansko-politické roviny integrace. První typ je politická asimilace, která je chápána jako situace, při níž etnická příslušnost nepůsobí na příležitost získání zaměstnání na jakoukoliv pozici ve státní správě nebo na úspěšné zařazení na úřednické či politické pozice ve volbách, při níž jsou svobodně vybíráni bez ohledu na svůj původ. Jimi zaujímané pozice jsou proporcionální vůči celkovému počtu obyvatel. Akomodace je druhým typem občansko-politické roviny integrace. Jedná se o úmyslnou neohleduplnost vůči etnicko-kulturním menšinám ve státní správě a v politickém zastupování.

1.6.3 Státní integrační program

Státní integrační program pomáhá azylantům integrovat se do společnosti. Pomáhá azylantům nalézt vhodné bydlení, zajistit jim výuku českého jazyka a prosadit se na trhu práce.

Azylanti mohou v přechodné době udělování azylu, navštěvování jazykového kurzu a zajištění vlastního integračního bytu, dočasně užívat ubytování v integračním azylovém středisku. Během doby strávené v tomto středisku by azylanti měli dokončit jazykový kurz, aktivně si hledat své ubytování v oblasti, kde by chtěli žít a také by se měli snažit získat co nejvyšší kvalifikaci, aby jejich uplatnění na trhu práce bylo co nejlepší.

Ministerstvo vnitra spolu s nestátními neziskovými organizacemi se podílejí na uskutečňování státního integračního programu (42).

1.6.4 Potíže s integrací

Integrace jako taková je velmi komplikovaný proces. V procesu začleňování se do společnosti jde o spojení tuzemského obyvatelstva s cizinci, kteří se do země přistěhovali, a vytvoření tak jedné kompaktní společnosti. V dnešní době je problematice integrace věnován velký zájem. Jazyk, práce, bydlení a vztahy s majoritou jsou problémy, které s integrací cizinců souvisí (55). Cizinci většinou neovládají jazyk země, do níž přicházejí, těžko navazují vztahy s většinovou společností a neorientují se na trhu práce.

- *Jazyk* – aby docházelo k prosperujícímu začleňování cizinců do majoritní společnosti, je třeba, aby cizinec ovládal jazyk země, ve které se nachází. V České republice musí cizinec, který chce požádat o trvalý pobyt, vyhovět zkoušce z českého jazyka (48).
- *Práce* – mezi občany státu se často setkáváme s názory, že cizinci svým příchodem snižují počet pracovních pozic na trhu práce. Je ovšem nutno podotknout, že právě tito cizinci hrají významnou roli v české ekonomice (6).
- *Bydlení* – někteří přistěhovalci a jejich rodiny jsou v oblasti bydlení chápáni jako velmi zranitelní. Evropská rada stanovuje mezi právy přistěhovalců i právo na bydlení, které by mělo být zhruba na stejné úrovni jako mají občané dané země. Cizinci jsou však znevýhodňováni z pohledu devizového zákona (68), který upravuje vlastnění nemovitostí. Cizinci, jež nemají trvalý pobyt na území našeho státu a jsou fyzickými osobami, nemohou v České republice nabývat vlastnictví nemovitostí. Existují však výjimky, kdy je jim toto vlastnictví povoleno: „ *např. dědění, vypořádání spoluvlastnictví, výměna za jinou nemovitost na území ČR, stavba na vlastním pozemku*“ (29).

- *Vztahy s majoritou* – ve vztazích minority s majoritou se objevují překážky především v předsudcích a stereotypech. Ty jsou přenášeny z generace na generaci a velmi obtížně se odstraňují. Stereotypy a předsudky staví jednotlivce či určité skupiny lidí do pozice, kdy zastávají názor nebo zaujímají různé postoje vůči určitým skupinám. Mohou být tedy i základem k negativnímu chování (51).

Důležitou součástí dobrých vztahů s většinovou populací je příznivé společenské klima, kdy by mělo docházet k posílení kontaktu mezi jednotlivými skupinami a tím k rozvoji tolerantního přístupu k lidem odlišné kultury či menšiny (37).

2 CÍL PRÁCE, HYPOTÉZY

Cíl práce:

Cílem této práce je zjistit názory české populace v souvislosti s imigrací cizinců do České republiky. Zjistit, jaká stanoviska zaujímá česká populace k otázkám integrace cizinců do společnosti.

Hypotézy:

V souvislosti s cíli práce byly prostřednictvím kvantitativního výzkumu stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza 1: Názory české populace na imigraci cizinců jsou negativní.

Hypotéza 2: Česká veřejnost nemá zájem o imigraci velkého počtu cizinců do ČR.

Hypotéza 3: Více než polovina českých občanů preferuje kulturní homogenitu.

Hypotéza 4: Lidé, kteří mají přátele, známé či kolegy cizince, jsou ke kulturním odlišnostem tolerantnější.

3 METODIKA VÝZKUMU

3.1 POUŽITÉ METODY

V teoretické části bakalářské práce byla aplikována metoda sekundární analýzy dat. Analyzovány byly zdroje, které se zabývají problematikou imigrace a integrace cizinců.

Byl zvolen kvantitativní výzkum pro získání potřebných dat prostřednictvím metody dotazování a techniky dotazníku, který má výhodu především v rychlosti a možnosti kvalitního zpracování sebraných dat. Respondentům bylo položeno 23 otázek a byla jim zaručena anonymita.

V dotazníku s 23 otázkami bylo patnáct uzavřených otázek, pro něž byly předvoleny stručné a výstižné odpovědi. Další sedm otázek bylo polootevřených a jedna otázka otevřená. V této otázce byl respondentům ponechán prostor pro přesnou odpověď. Otázky byly sestavovány v návaznosti na sebe. V dotazníku byly i otázky identifikační, které byly určeny pro zjištění pohlaví, věku a dosaženého vzdělání respondenta.

Mapy a diagramy, které jsou znázorněny v přílohách, byly zhotoveny autorkou. Zdroje dat k těmto mapám a diagramům jsou uvedeny u jednotlivých příloh.

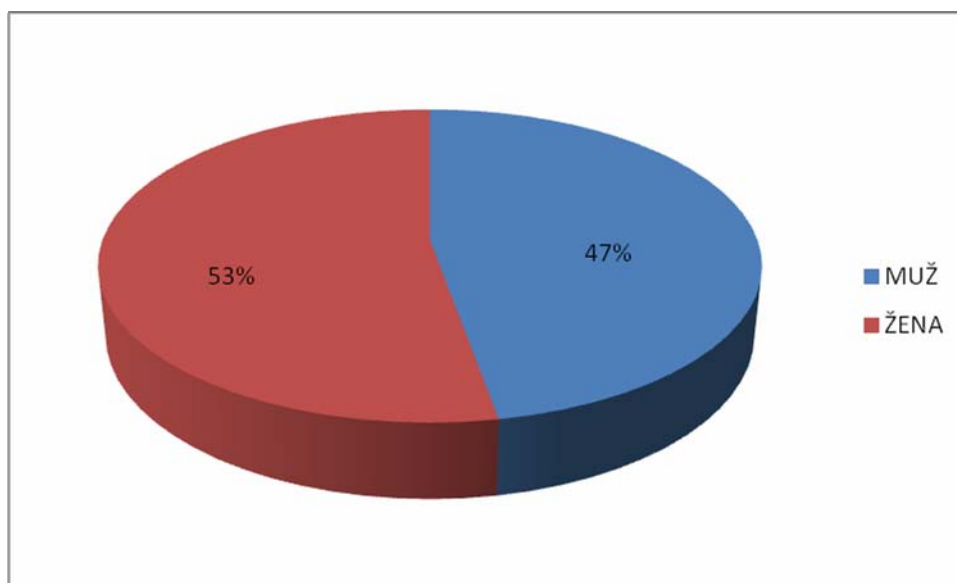
3.2 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO SOUBORU

Dotazník (příloha č. 11) byl určen pro osoby z dospělé populace (od osmnácti let výše) v celé České republice. Byl zvolen náhodný výběr respondentů v kombinaci s kvótním výběrem zaměřeným na pohlaví respondentů tak, aby rozdělení pohlaví přibližně odpovídalo demografické skladbě populace České republiky (15). Celkem bylo rozesláno 650 dotazníků. Z tohoto počtu bylo vráceno 623 vyplněných dotazníků, tudíž úspěšnost sběru dat byla 96 procentní.

Dotazníkové šetření probíhalo v měsících únor a březen 2009. Pro zpracování a vyhodnocování získaných dat budou použity grafy v absolutních číslech a v procentech.

4 VÝSLEDKY

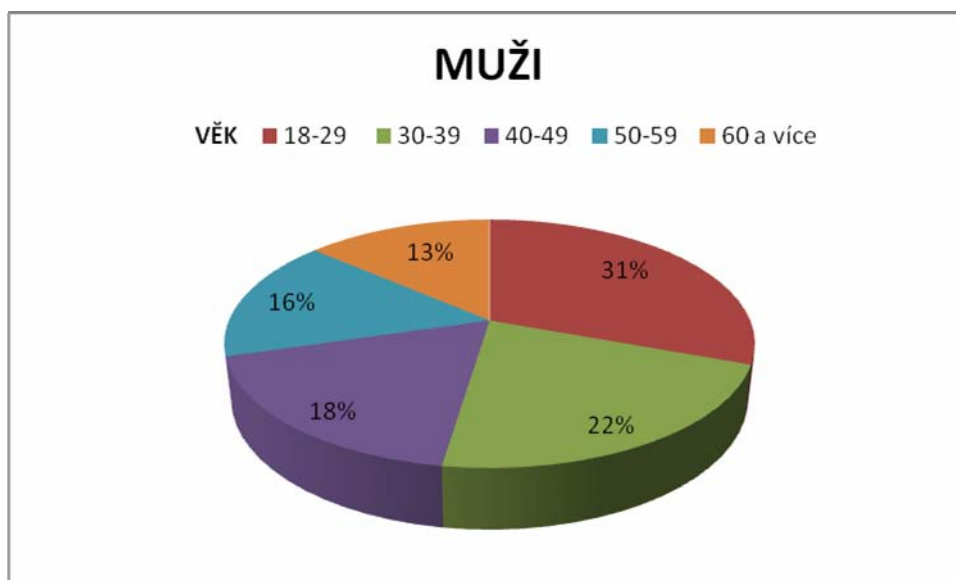
Graf 1: Složení vzorku respondentů dle pohlaví.

Zdroj: vlastní výzkum.

Rozdělení souboru na základě pohlaví víceméně odpovídá demografické skladbě České republiky dle posledního sčítání lidu (příloha č. 10). Ženy v souboru mírně převažují - představují 53% z celkového počtu dotázaných osob a muži tvoří 47% studovaného vzorku.

Graf 2: Věková struktura respondentů mužského pohlaví.

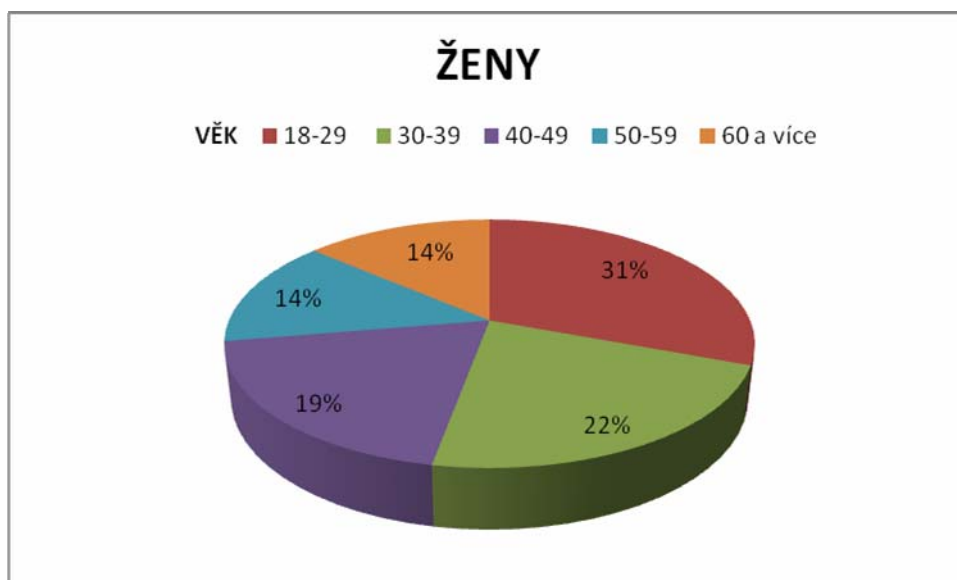

Zdroj: vlastní výzkum.

Z celkového počtu 294 respondentů mužského pohlaví je v rozmezí věkové skupiny 18 – 29 let 31%, v rozmezí 30 – 39 let 22%, v rozmezí 40 – 49 let 18%, v rozmezí 50 – 59 let 16% a v rozmezí 60 a více let 13% dotázaných.

Věková struktura souboru mužů a žen vykazuje jednu společnou skutečnost a tou je identický počet zúčastněných respondentů nejmladších věkových kategorií. Součet těchto dvou kategorií činí u obou pohlaví 53%. Konstatuji tedy převahu mladších věkových kategorií ve zkoumaném souboru.

Graf 3: Věková struktura respondentů ženského pohlaví.

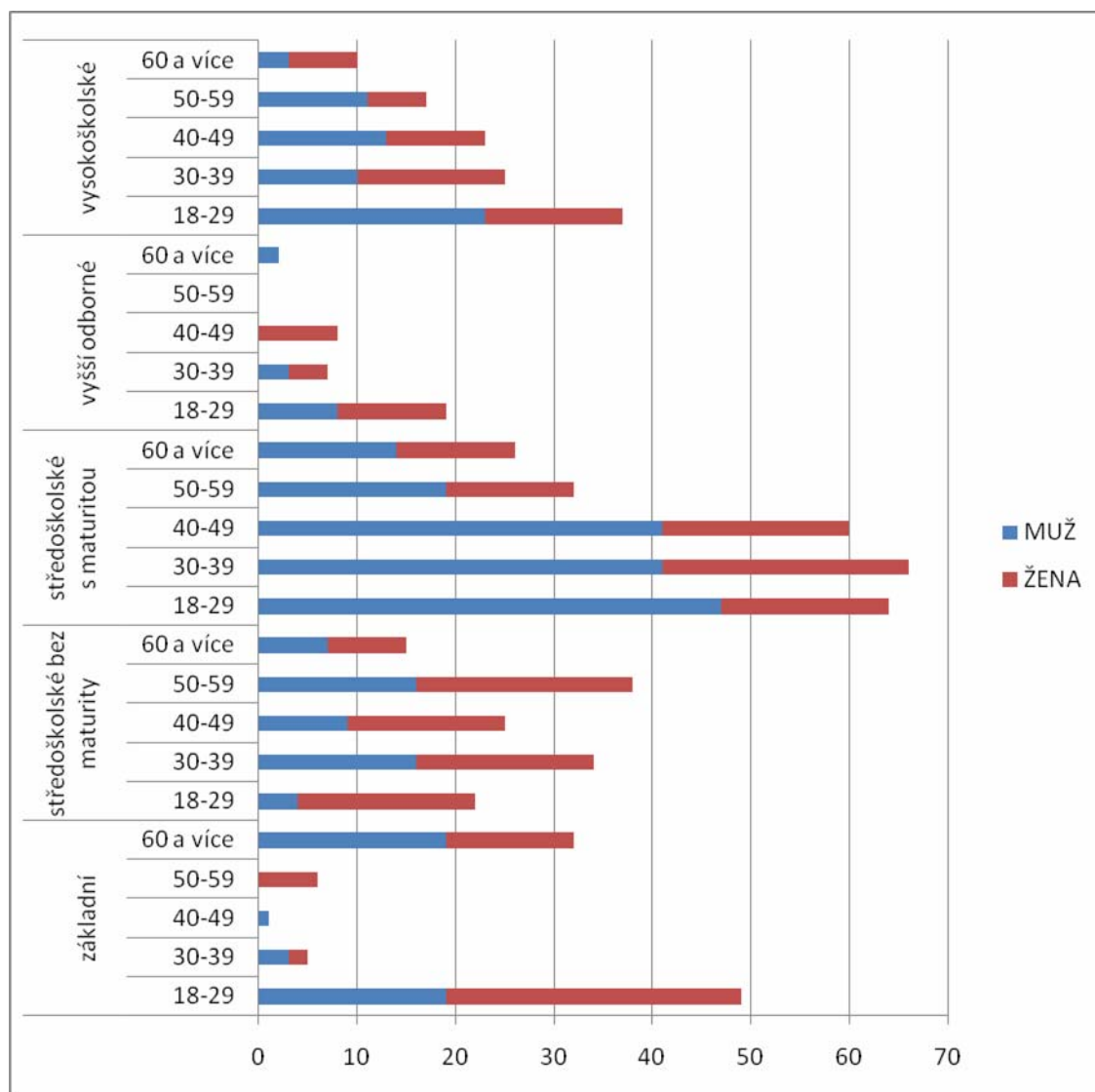

Zdroj: vlastní výzkum.

Z celkového počtu 329 respondentů ženského pohlaví je v rozmezí věkové skupiny 18 – 29 let 31%, v rozmezí 30 – 39 let 22%, v rozmezí 40 – 49 let 19%, v rozmezí 50 – 59 let 14% a v rozmezí 60 a více let 14% dotázaných.

Graf 4: Struktura souboru respondentů vzhledem k jejich dosaženému vzdělání.

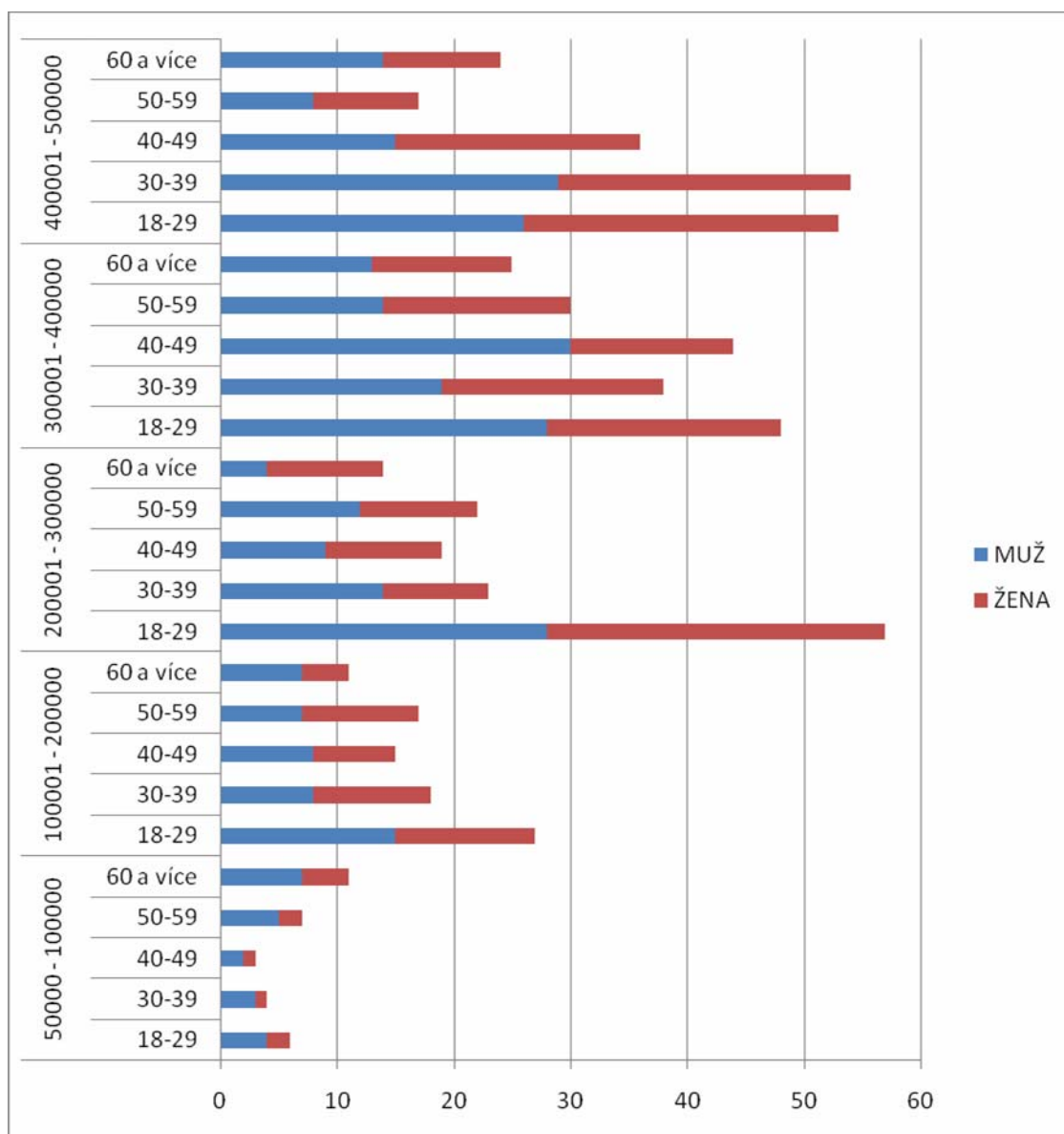

Zdroj: vlastní výzkum.

Z celkového počtu 623 dotázaných bylo 15% dotázaných se základním vzděláním, 22% mělo středoškolské vzdělání bez maturity, 39% bylo vzděláno

středoškolsky s maturitou. Vyšší odborné vzdělání zaznamenalo 6% a vysokoškolského vzdělání 18% dotázaných.

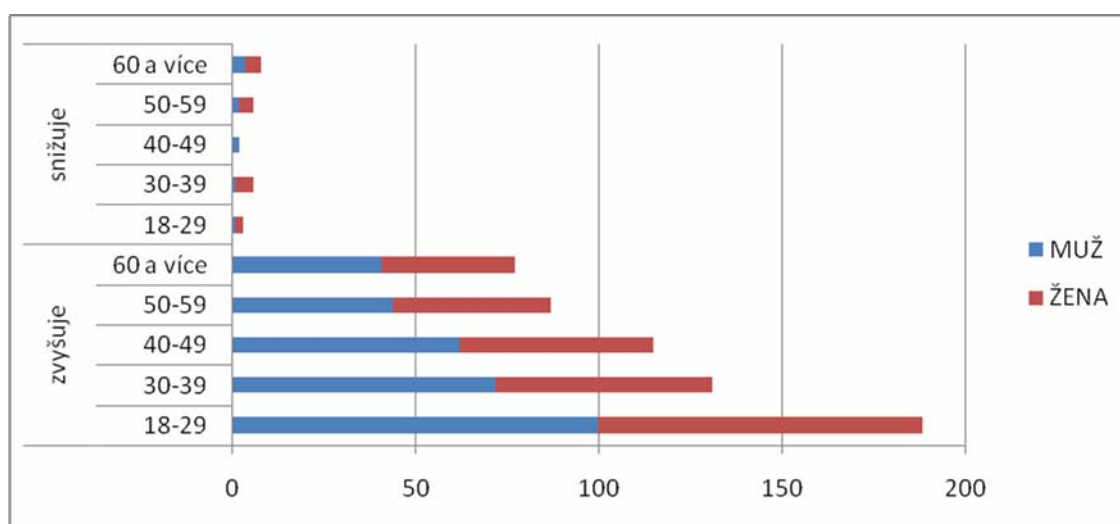
Graf 5: Názory respondentů na množství legálně pobývajících cizinců na území České republiky.

Zdroj: vlastní výzkum.

Přesto, že se názory dotázaných respondentů lišily, prokázala se poměrně dobrá informovanost a znalost tématu – dotazovaní respondenti volili nejvíce hodnoty v rozmezích 300 001 – 400 000 (29%) a 400 001 – 500 000 (30%) legálně žijících cizinců. Nižší počet odpovědí byl v rozmezích hodnot 50 000 – 100 000 (5%), 100 001 – 200 000 (14%) a 200 001 – 300 000 (22%).

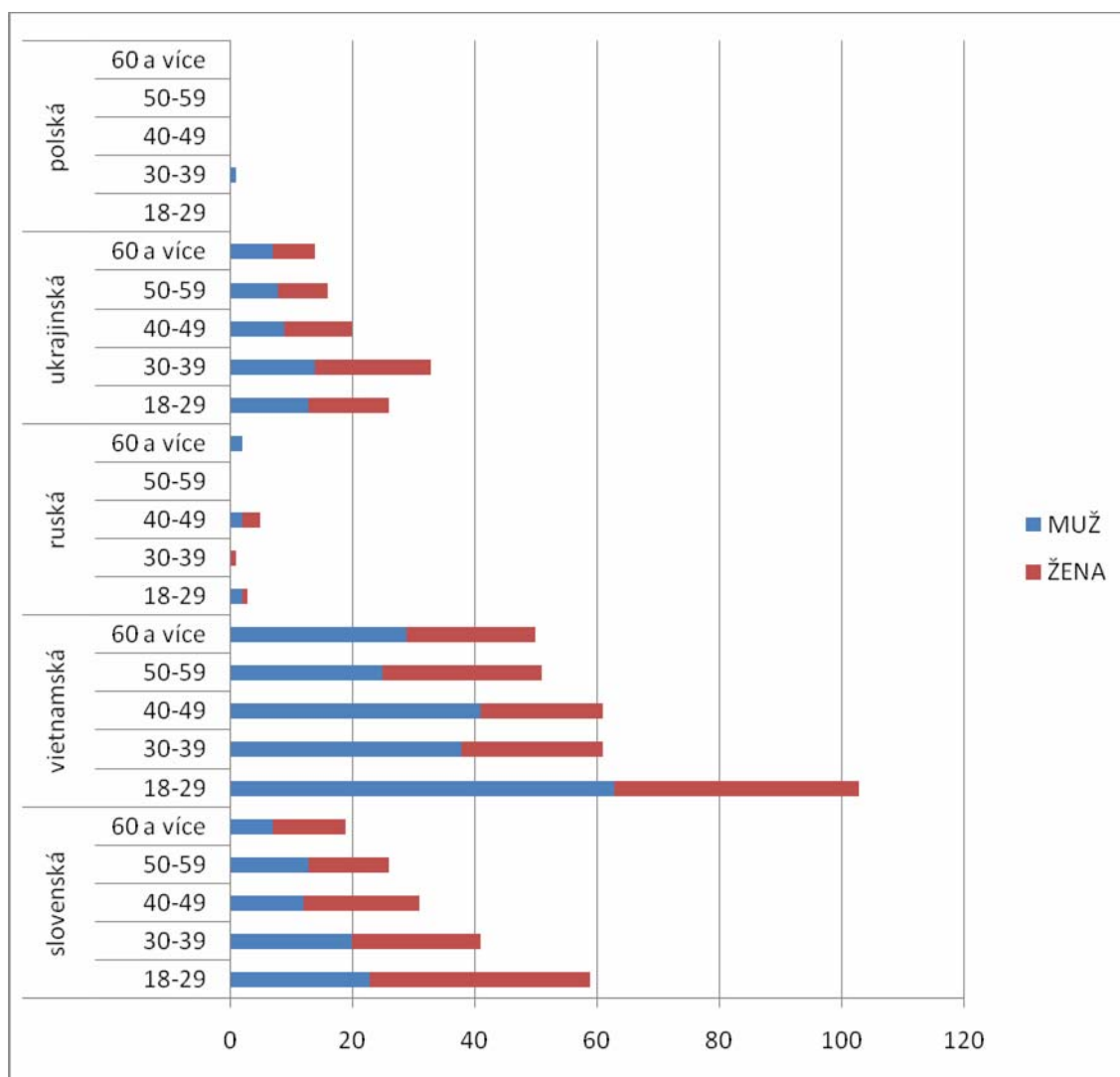
Graf 6: Názory dotazovaných osob na změny počtu cizinců v České republice.

Zdroj: vlastní výzkum.

Z grafu je patrná jednoznačná odpověď dotazovaných respondentů. Téměř všichni respondenti odpověděli, že se počet legálně žijících cizinců v České republice každým rokem zvyšuje (96%). Jak vidno z dosažených dat, nejvíce tuto odpověď deklarovala nejmladší věková kategorie respondentů. Opět mohu konstatovat vysokou míru informovanosti respondentů. Zbývající procenta dotázaných (4%) volila odpověď, že se počet cizinců, kteří žijí legálně v ČR, každým rokem snižuje.

Graf 7: Názory studovaného vzorku respondentů na převažující národnost cizinců legálně pobývajících na našem území.

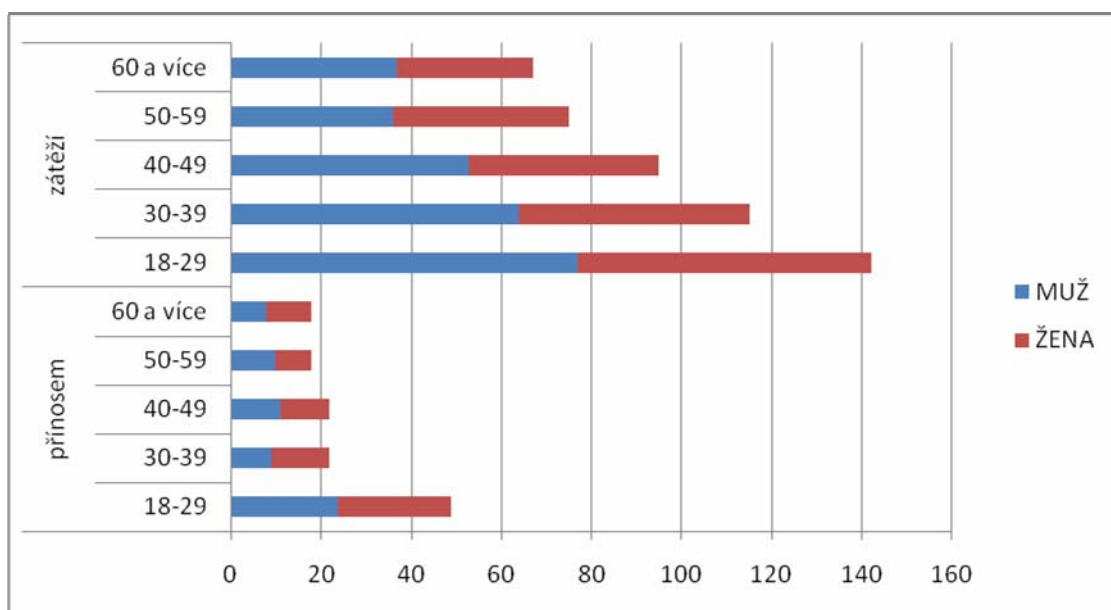

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotazovaní respondenti volili jako nejpočetnější skupinu legálně pobývajících cizinců na území České republiky národnost vietnamskou (53%). Jako další nejčastější

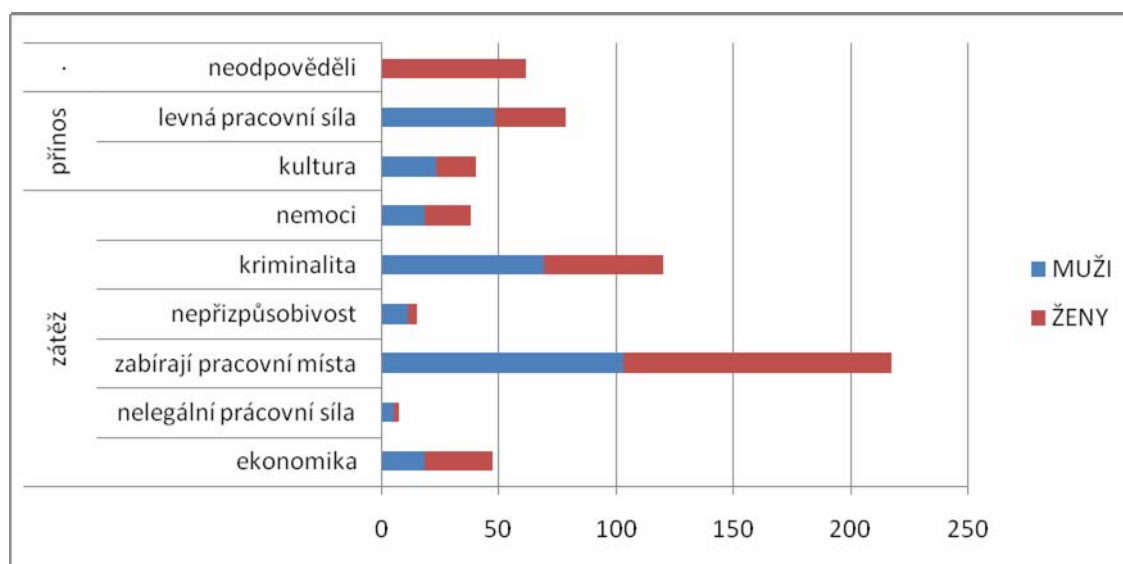
odpověď byla volena národnost slovenská (28%), dále národnost ukrajinská (17%) a národnost ruská (2%).

Graf 8: Názor dotazovaných respondentů na otázku, zda jsou cizinci pro Českou republiku přínosem či nikoli.

Zdroj: vlastní výzkum.

Graf 9: Názory respondentů, jakým způsobem mohou být cizinci přínosem či zátěží pro naši zemi.

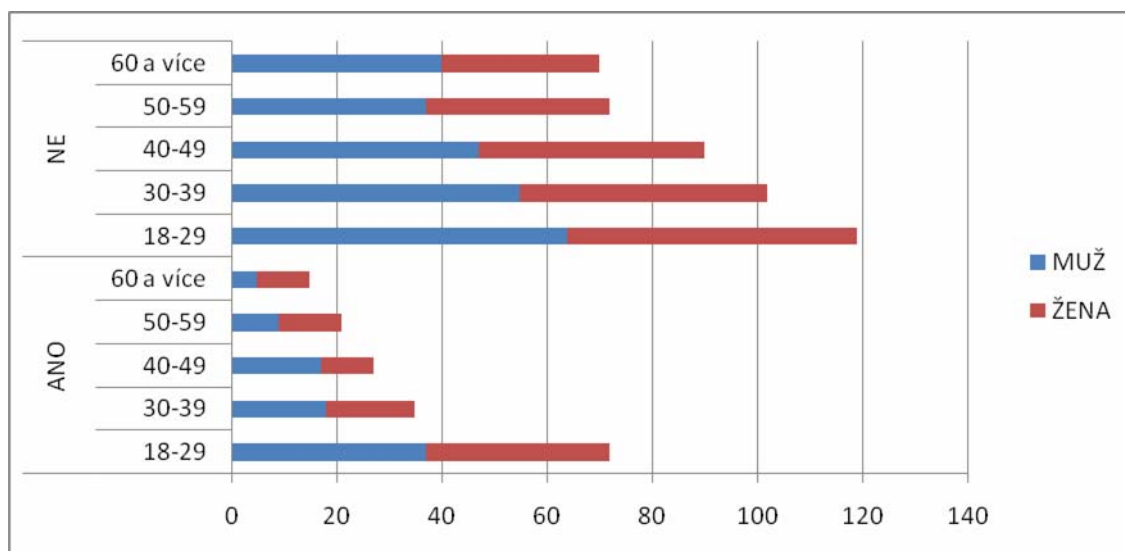

Zdroj: vlastní výzkum.

Respondenti nejčastěji volili odpověď, že imigrace je pro Českou republiku zátěží (79%). Dotázaní respondenti uvádí jako největší zátěž zabírání pracovních míst obyvatelům ČR (35%), zvyšující se kriminalitu (19%), zátěž pro ekonomiku státu (8%), vyšší výskyt nemocí (6%), nepřizpůsobivost cizinců (2%) a také nelegální pracovní sílu (1%). Migrace s sebou přináší samozřejmě i konkurenci, především pro domácí nekvalifikované pracovníky.

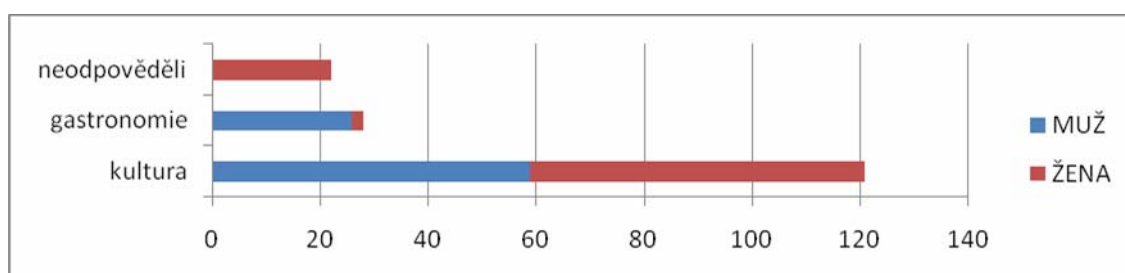
Někteří respondenti považují imigraci cizinců do ČR za přínos (21%). Vnímají imigranty jako levnou pracovní sílu (13%) pro práci, o kterou čeští občané nemají zájem. Dále jako přínos uvádějí poznávání nových kultur (6%).

Graf 10: Pohled dotazovaných osob na kulturní obohacování obyvatel ČR cizinci.

Zdroj: vlastní výzkum.

Graf 11: Názory dotazovaných osob na otázku, v jakém směru ovlivňují cizinci naši kulturu.

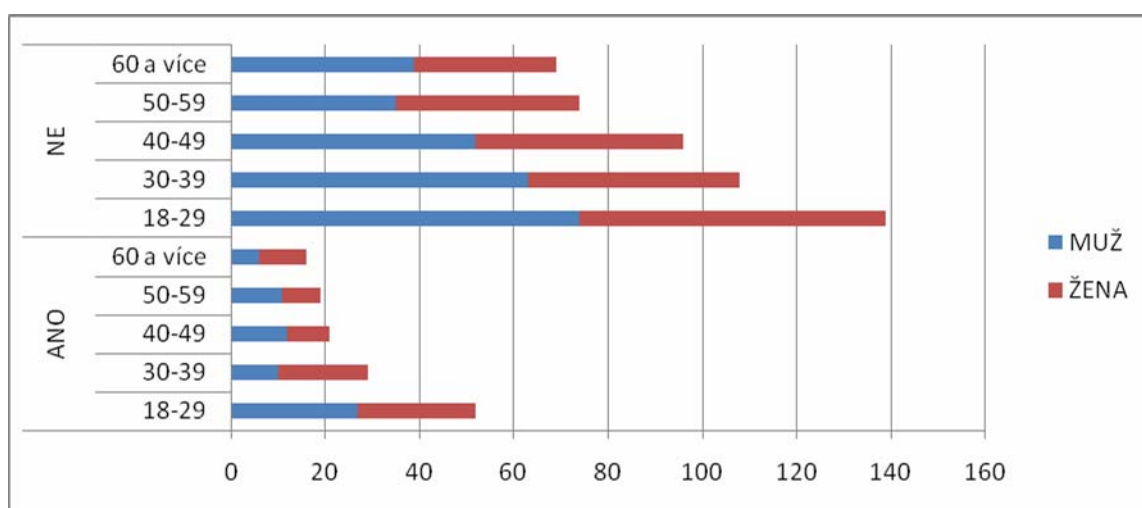

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotázaní respondenti z větší části nevidí přínos cizinců v oblasti obohacování naší kultury (73%), s výjimkou nejmladší věkové kategorie. Avšak skupina dotázaných respondentů, která uvedla, že cizinci naši kulturu obohacují (23%), považuje za obohacení kultury propojení s kulturou novou (71%) v rámci umění, hudby, filmů a nových zvyků, ale také gastronomii (16%).

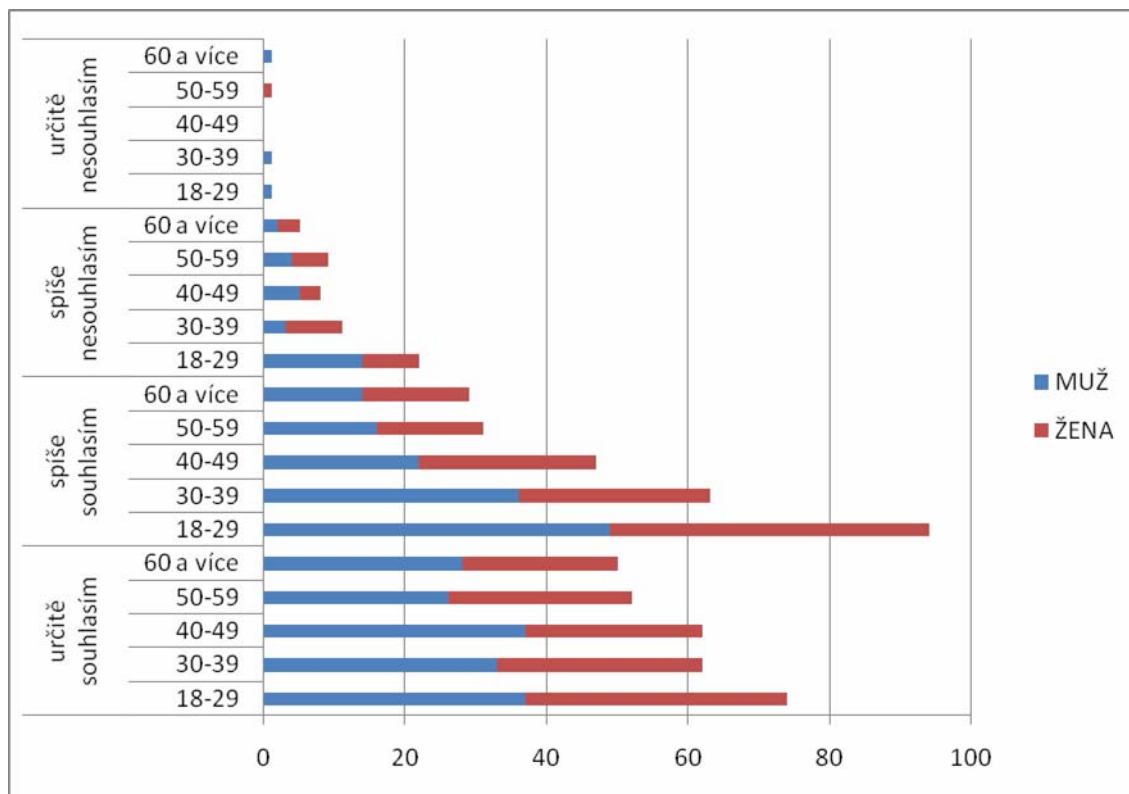
Graf 12: Názory respondentů na příhod cizinců do ČR v budoucnu.

Zdroj: vlastní výzkum.

Z grafu je patrný většinový nesouhlas respondentů (78%) k další imigraci cizinců do České republiky, avšak tento nesouhlas není absolutní. Někteří si přejí, aby k imigraci do ČR i nadále docházelo (22%).

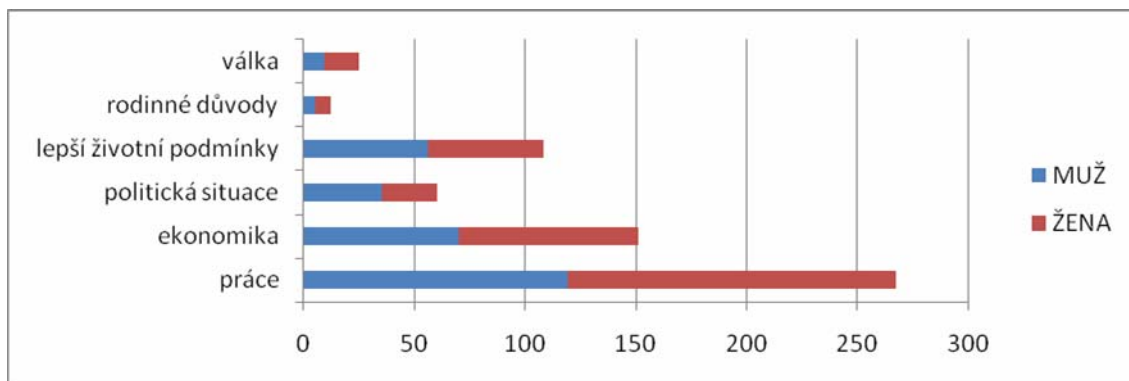
Graf 13: Pohled dotazovaných osob na návrat cizinců do země původu.

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotazovaní respondenti jsou nakloněni k souhlasu pro opětovné navrácení cizinců do své země, po ukončení důvodů, které je vedly k imigraci. Počet respondentů (48%) určitě souhlasí, (42%) spíše souhlasí, (9%) spíše nesouhlasí a (1%) určitě nesouhlasí s opětovným navrácením do země svého původu, po pomnutí důvodů, které přiměli imigranta k imigraci.

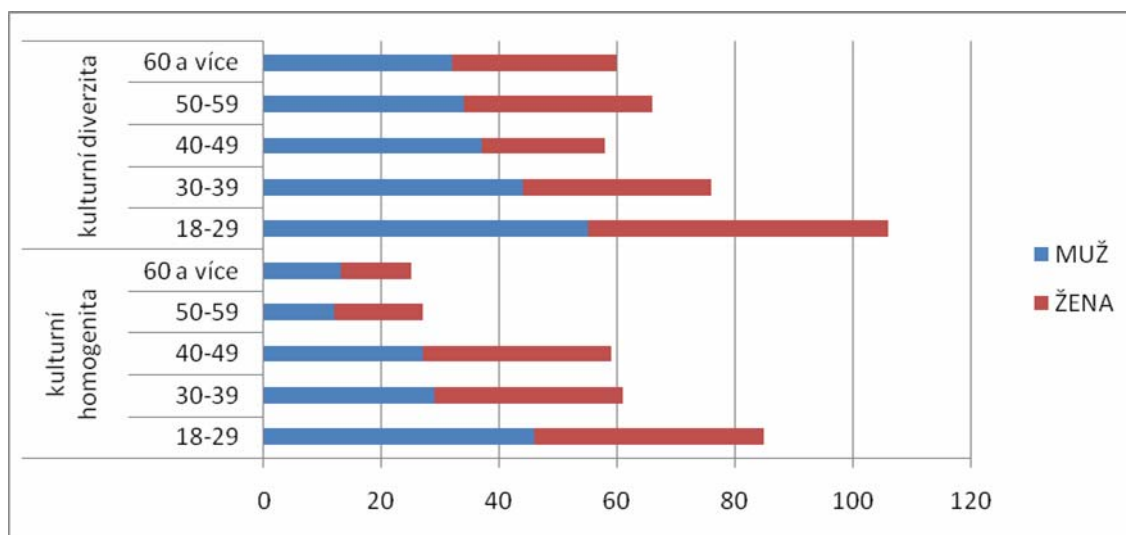
Graf 14: Názory respondentů na důvody, které vedou cizince k odchodu z vlastní země.

Zdroj: vlastní výzkum.

Práce (43%) je dle mínění dotázaných respondentů nejčastější důvod pro odchod cizinců ze své země. Odcházejí také z ekonomických důvodů (24%), jakými jsou nedostatek peněz, ale také chudoba ve své zemi či dluhy. Přijíždějí za výhledem lepších životních podmínek (17%) v České republice. Jedná se o tři nejčastější důvody, které respondenti uváděli. Další uváděnou odpovědí byla politická situace (10%) v jejich zemi, která je již nesnesitelná nebo válečný stav (4%). Další uvedenou příčinou pro odjezd ze své země mohou být rodinné důvody (2%).

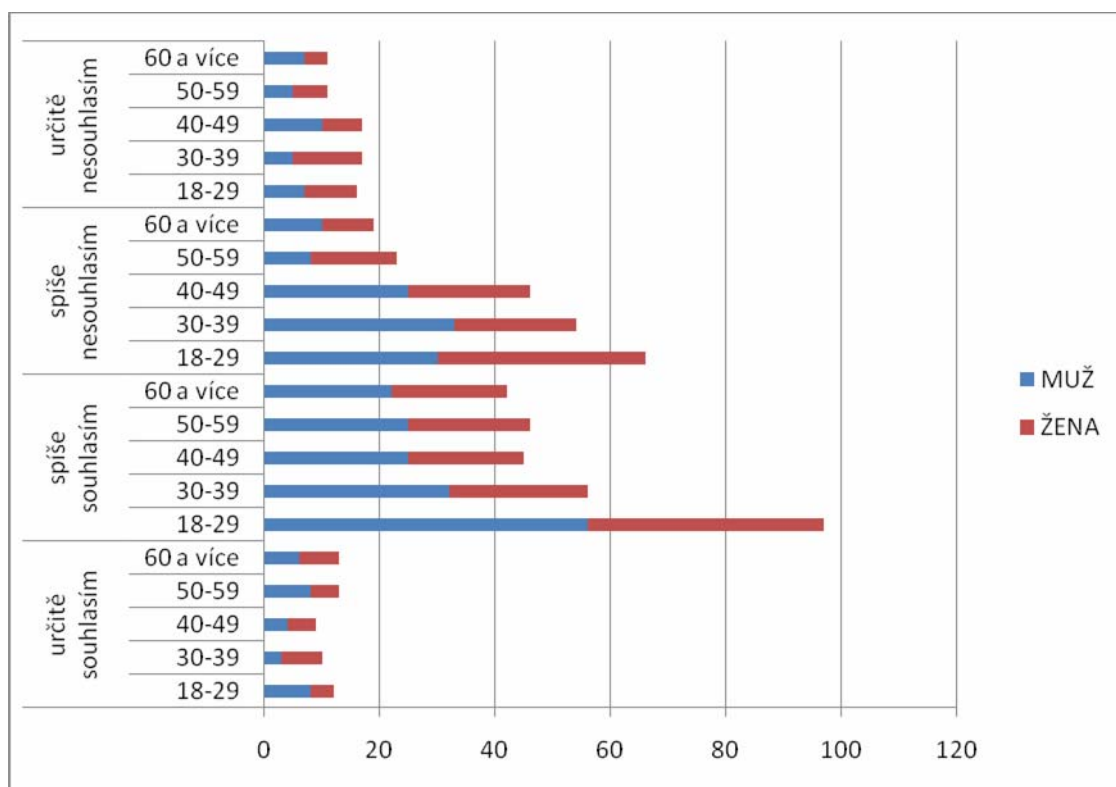
Graf 15: Kulturní homogenita nebo kulturní diverzita.

Zdroj: vlastní výzkum.

Respondentům byly pojmy kulturní diverzita a kulturní homogenita vysvětleny. Pod pojmem kulturní diverzita se rozumí její rozmanitost, pestrost či odlišnost, kulturní homogenita představuje její stejnorodost. Kulturní diverzita byla častěji volenou odpovědí (59%), avšak není zde patrná jasná převaha. Z velké části dotazovaní lidé také upřednostňují kulturní jednotnost. (41%).

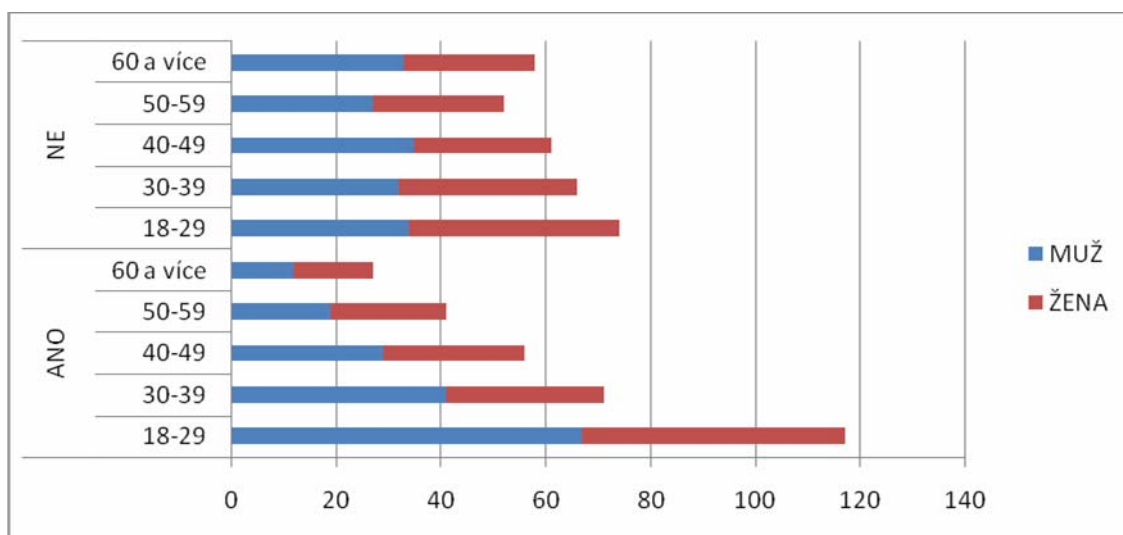
Graf 16: Názor respondentů, zda by měla Česká republika pomáhat cizincům přicházejícím na území ČR.

Zdroj: vlastní výzkum.

Mnoho dotázaných respondentů spíše souhlasí (46%) s pomocí cizincům přicházejících do ČR, nicméně velký počet respondentů uvedlo, že spíše nesouhlasí (33%) s pomocí cizincům přicházejících do naší země. Lidé volili i možnosti určitého souhlasu (9%) a určitého nesouhlasu (12%), ale jen v malé míře, pro pomoc cizincům přicházejících do České republiky.

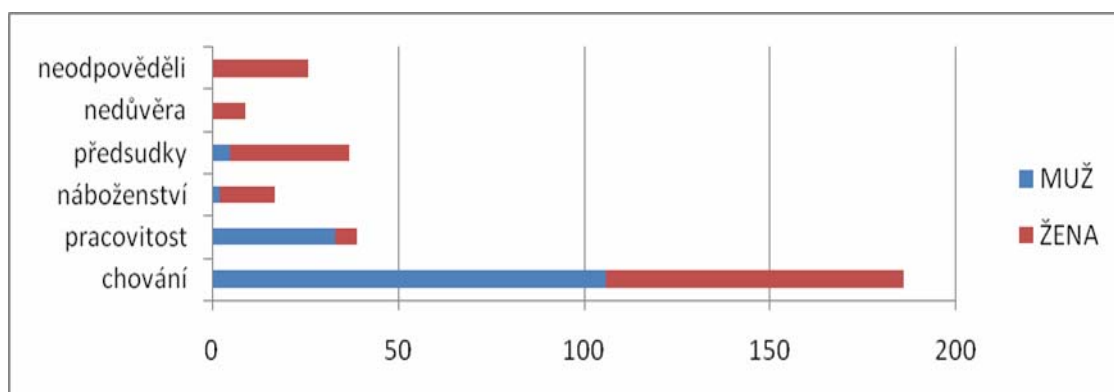
Graf 17: Názor studovaného souboru dotazovaných osob na možnost rozdílného pohledu občanů České republiky na cizince různých národností.

Zdroj: vlastní výzkum.

Poměr odpovědí na stanovenou otázku je stejný. Polovina (50%) dotázaných respondentů odpověděla, že má rozdílný pohled na cizince dle různých národností, druhá polovina (50%) dotázaných respondentů má na všechny cizince stejný náhled.

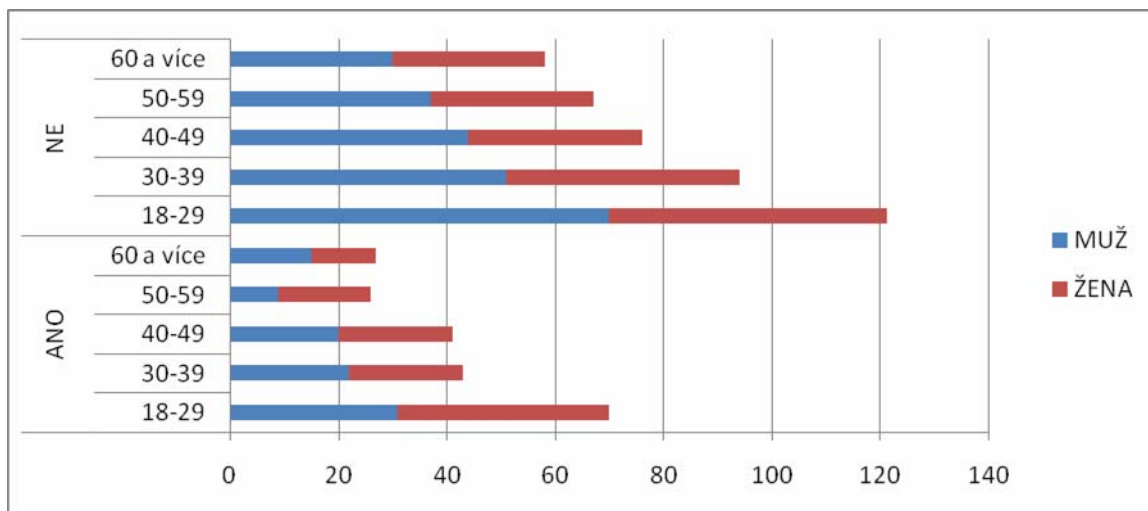
Graf 18: Názor dotazovaných osob na příčiny rozdílného vnímání cizinců.

Zdroj: vlastní výzkum.

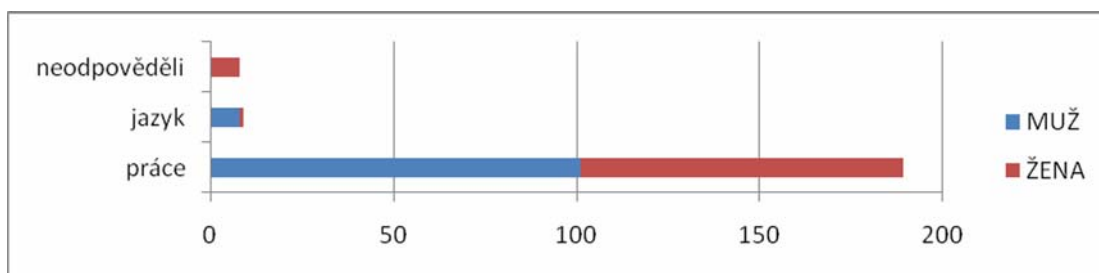
Dotazovaní respondenti mají na různé národnosti různé názory. Rozdílný náhled uvádějí například v chování (60%) a pracovitosti cizinců (12%). Následně ovlivňují pohled některých respondentů na různé národnosti předsudky (12%). Příslušnost k určitému druhu náboženství (5%) je také důvodem rozdílného náhledu na cizince z různých zemí. Někteří čeští občané cítí nedůvěru (3%) k cizincům z jiných zemí.

Graf 19: Názory respondentů na konkurenceschopnost cizinců.

Zdroj: vlastní výzkum.

Graf: 20 Názory respondentů na oblast, v níž jsou cizinci vnímáni jako konkurence českých občanů.

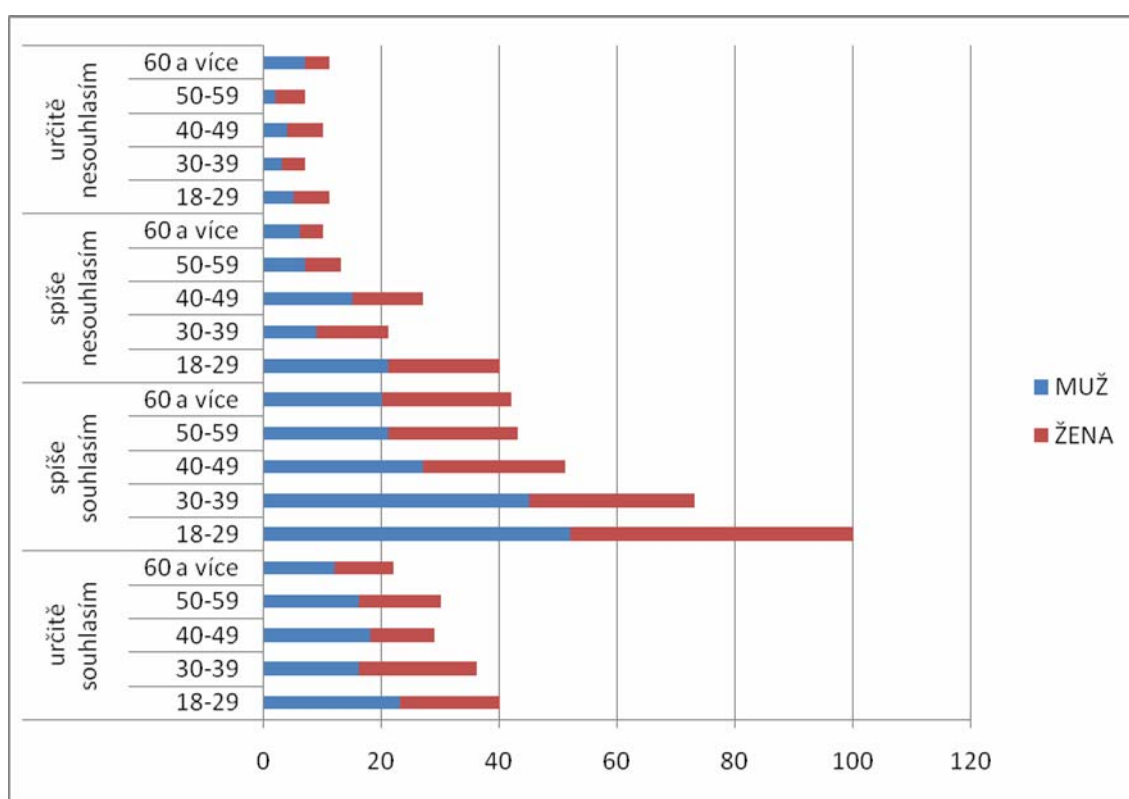
Zdroj: vlastní výzkum.

Většina dotázaných respondentů nevnímá cizince jako konkurenci (67%), avšak některé (33%) osoby ano. Ti vidí konkurenci v práci (91%). Cizinci zakládají v České

republiky vlastní firmy a vytvářejí tak konkurenci českým firmám. Dále vidí konkurenci ze strany cizinců, kteří jsou vzdělaní a ovládají světové jazyky (5%). Ti pak snadněji získávají zaměstnání ve firmách neboť mají lepší výchozí pozici.

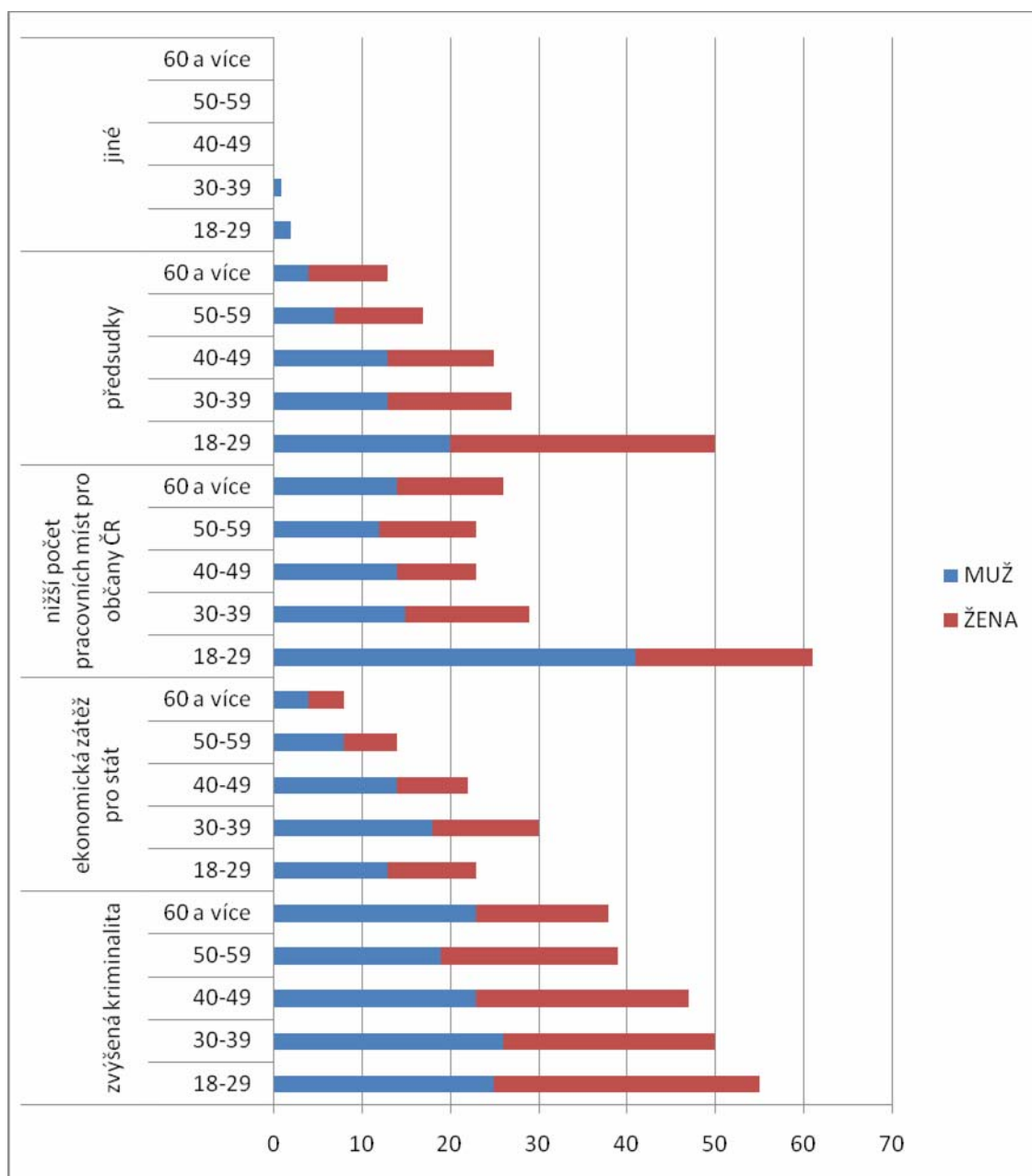
Graf 21: Názory dotazovaných osob na dotaz, zda si mají cizinci udržovat vlastní kulturní zvyky i při pobytu na území České republiky.

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotazovaní respondenti jsou nakloněni souhlasu, aby si cizinci žijící v České republice udržovali své tradice. Určitě s tímto tvrzením souhlasilo 25%, spíše souhlasilo 50%, spíše nesouhlasilo 18% a určitě nesouhlasilo 7% dotázaných lidí.

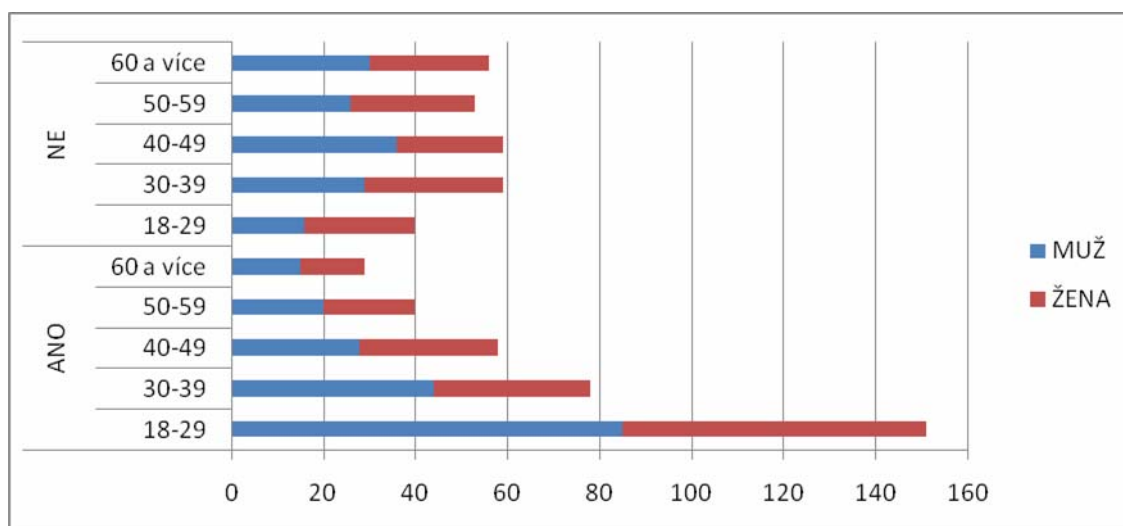
Graf 22: Názory dotazovaných na základní problém při soužití majoritní a minoritní společnosti.

Zdroj: vlastní výzkum.

Z grafu vyplývá, že mezi hlavní problémy soužití majoritní a minoritní společnosti patří zvýšená kriminalita (37%). Dále respondenti uvádějí jako překážku v soužití nižší počet pracovních míst pro občany České republiky (26%), kdy jsou cizinci zaměstnáváni jako levná pracovní síla a pro české občany je tak k dispozici nižší počet pracovních míst. Dále čeští občané mají předsudky (21%) vůči některým cizincům. Jiným důvodem, který dotazované osoby uvádějí je ekonomická zátěž státu kterou způsobuje pobyt cizinců na našem území (16%).

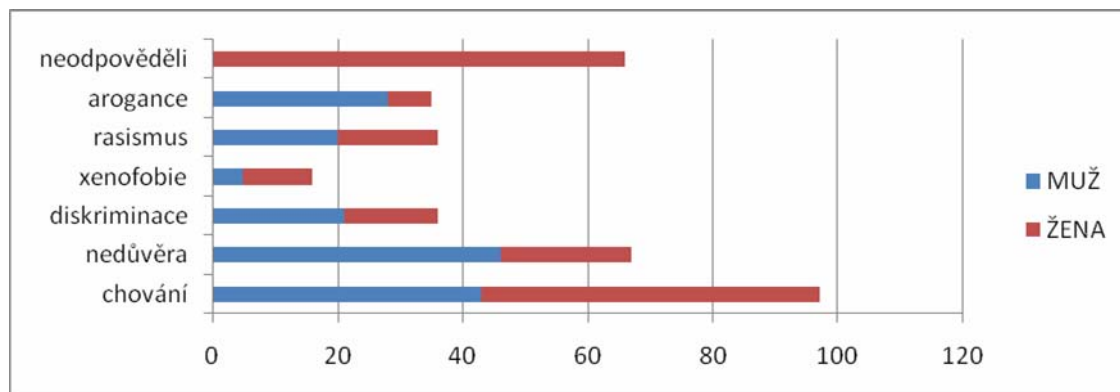
Graf 23: Pohled respondentů na chování české společnosti vůči cizincům. Je chování vůči osobám jiné národnosti odlišné?

Zdroj: vlastní výzkum.

Názory respondentů na tuto otázku nejsou zcela jednoznačné, avšak sebraná data ukazují, že mínění respondentů převážně (57%) poukazuje na odlišné chování české společnosti k lidem jiné národnosti. Ostatní dotázaní (43%) rozdílné chování českých občanů k lidem jiné národnosti nevnímají.

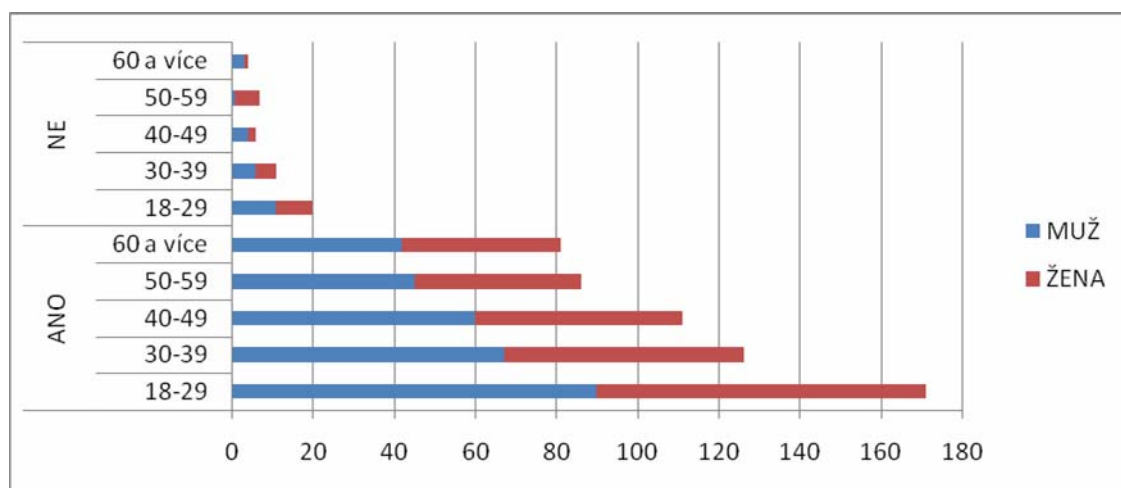
Graf 24: Názory respondentů na možné důvody odlišného chování vůči cizincům.

Zdroj: vlastní výzkum.

Dle uvedených odpovědí vnímají dotázaní respondenti z 27 procent nepřátelské chování české společnosti k lidem jiné národnosti. Další z možností, proč se čeští občané chovají k cizincům různě je nedůvěra (19%). Uzavírají se a nepřipouštějí si cizince příliš k tělu. 10% dotázaných uvedlo, že někteří čeští občané cizince diskriminují nebo mají na cizince rasistické narážky (10%). Aroganci zvolilo jako odpověď na otázku 10% respondentů a 5% dotázaných osob si myslí, že česká společnost zaujímá vůči cizincům xenofóbní postavení.

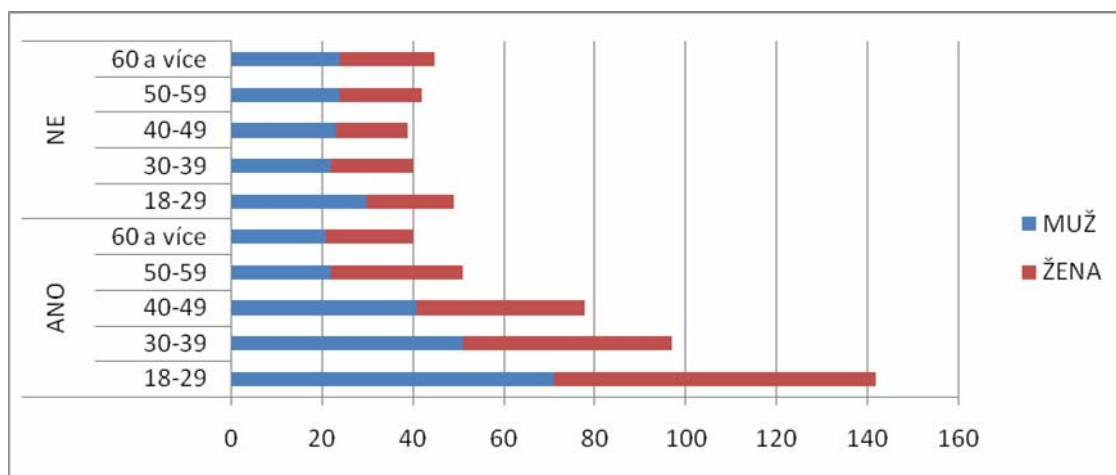
Graf 25: Stanoviska dotazovaných osob k nutnosti přizpůsobení se cizinců našim zvyklostem.

Zdroj: vlastní výzkum.

Vzhledem k tomu, že převážná většina respondentů volila kulturní diverzitu, tak se také přiklání k odpovědi, že by se měli cizinci přizpůsobit životním zvyklostem v České republice (92%). Zbývajících 8 % dotázaných respondentů nevidí důležitost přizpůsobení cizinců životním zvyklostem české majoritní společnosti.

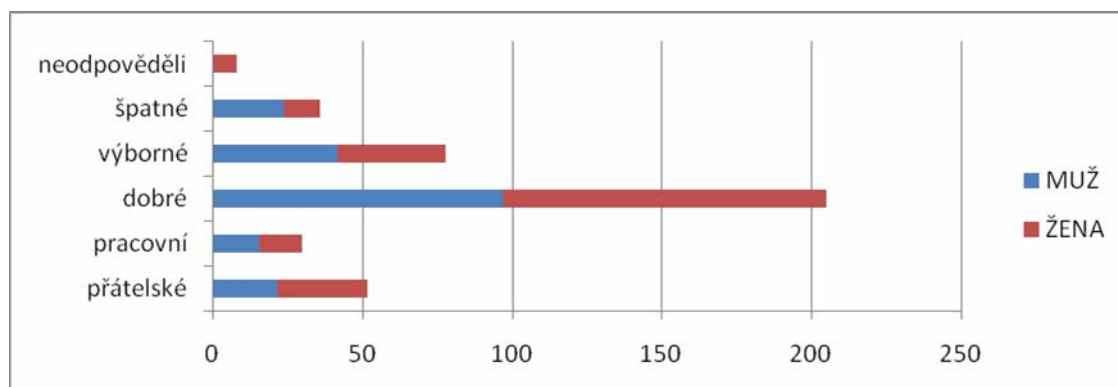
Graf 26: Odpovědi dotázaných na to, zda osobně znají nějakého cizince.

Zdroj: vlastní výzkum.

Větší počet dotázaných respondentů zná osobně nějakého cizince (65%). Setkává se s nimi v práci, zaměstnání nebo také v soukromém životě. Ačkoliv neustále dochází k dalšímu přílivu cizinců do naší republiky, velická část dotázaných respondentů žádného cizince osobně nezná (35%). Na základě tohoto grafu se můžeme domnívat, že se s cizinci především setkávají studenti.

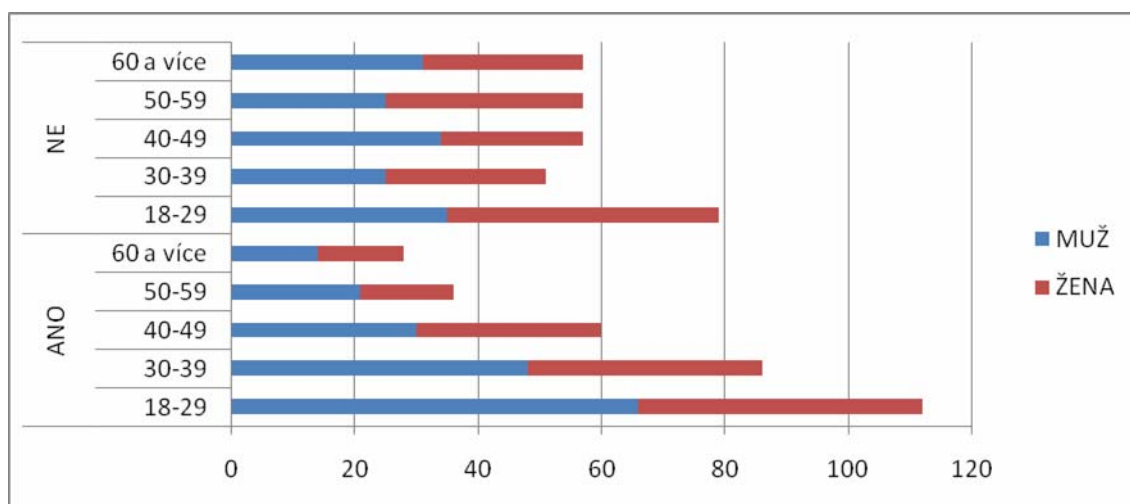
Graf 27: Charakterizování vztahů dotazovaných osob s uvedenými cizinci.

Zdroj: vlastní výzkum.

Z grafu je patrné, že dotazovaní respondenti mají převážně dobré vztahy (50%) s cizinci. Jsou zde také znázorněny odpovědi, které uvádí vztahy s cizinci výborné (19%), přátelské (13%), ale také nemalá část uvádí špatné (9%) vztahy. Někteří dotazovaní respondenti uvádějí jen pracovní (studijní) kontakt s cizinci (7%), avšak vztahy s nimi nijak neprohlubují.

Graf 28: Názor dotazovaných respondentů na existenci bariér, které by ztěžovaly integraci cizinců do české společnosti.

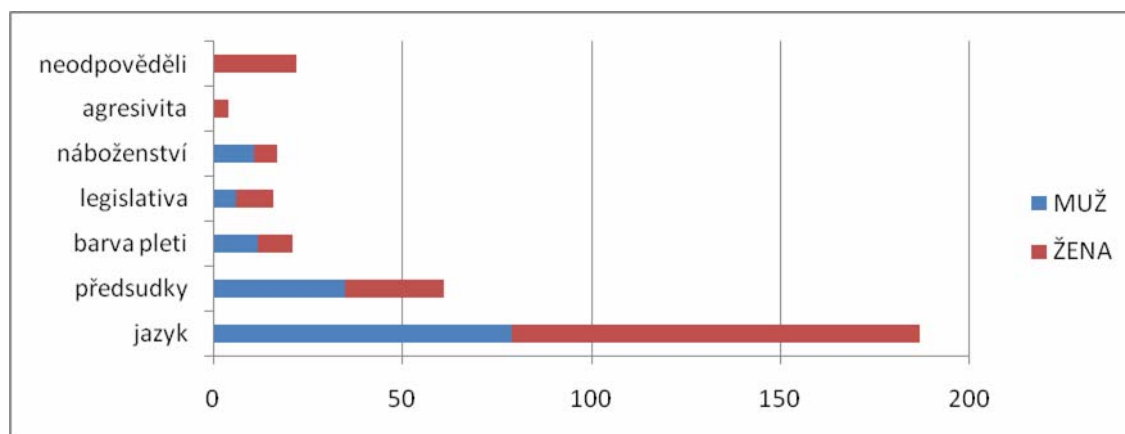

Zdroj: vlastní výzkum.

Graf nám neukazuje jednoznačnou odpověď. Přesto větší počet dotázaných respondentů (51%) vnímá určité bariéry, které ovlivňují integraci. Zbývajících 49% dotázaných respondentů tyto bariéry nevnímá.

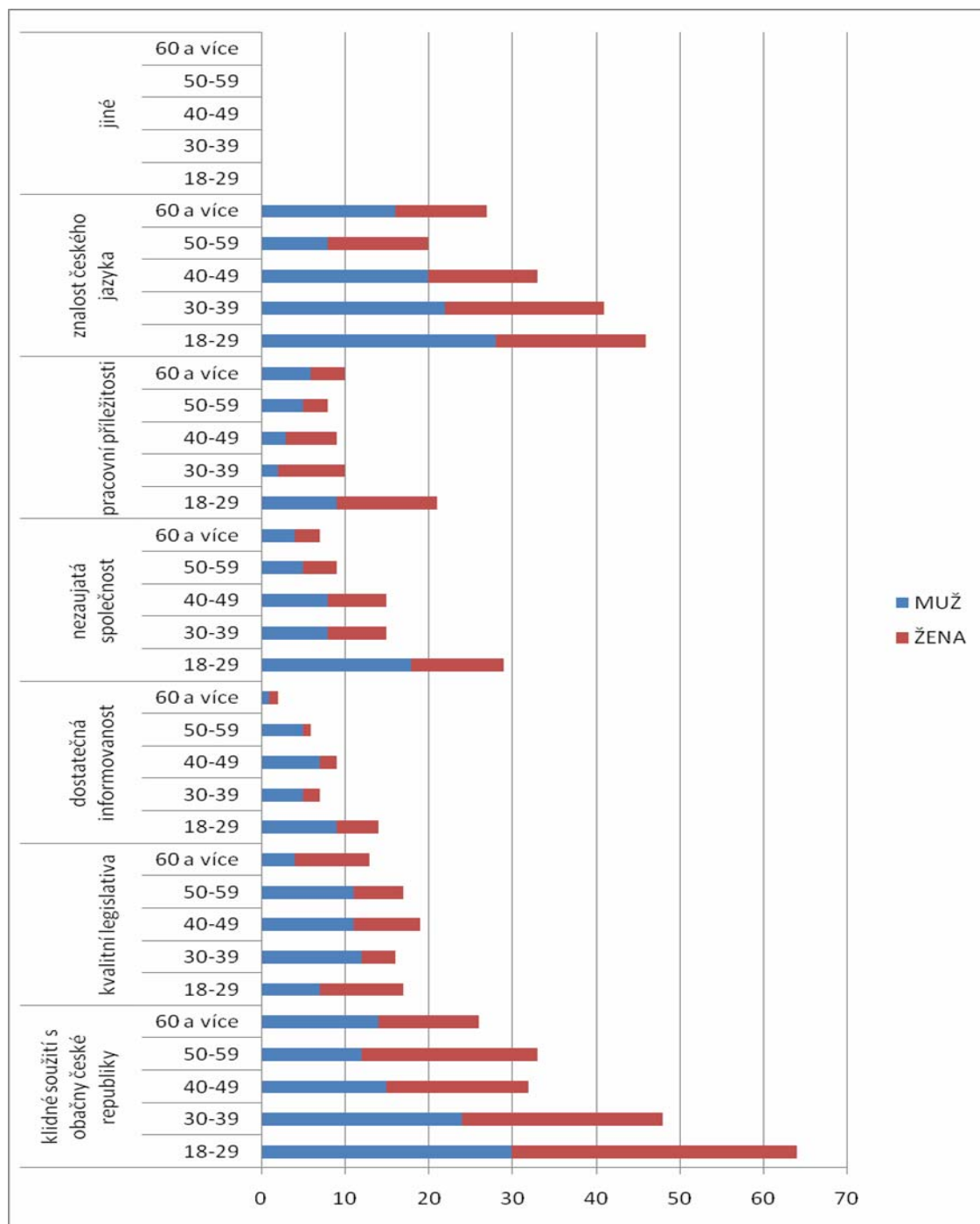
Graf 29: Vyjádření respondentů ohledně bariér, které brání integraci cizinců.

Zdroj: vlastní výzkum.

Za dominující bariéru při integraci cizinců do společnosti považují dotázaní respondenti jazyk (58%), dále následují předsudky (19%), barva pleti (6%), náboženství (5%), legislativa (5%) a agresivní chování cizinců (1%).

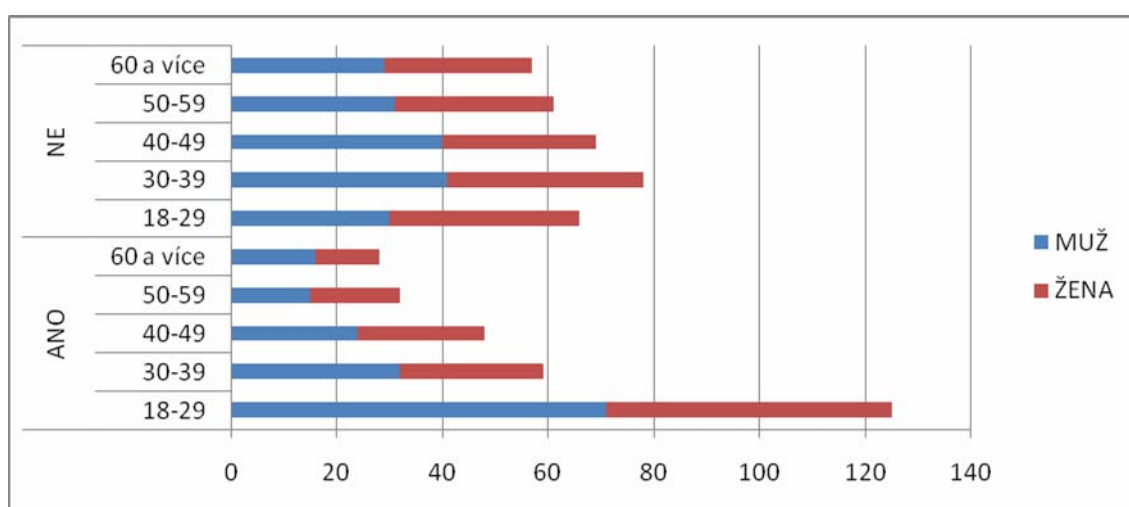
Graf 30: Pohled dotazovaných na nejvýznamnější kritérium integrace cizinců.

Zdroj: vlastní výzkum.

Dotázaní respondenti volili jako nejčastější odpověď pro bezproblémovou integraci cizinců do ČR klidné soužití s občany české republiky (33%), dále pak znalost českého jazyka (27%), kvalitní legislativu (13%), nezaujatou společnost (12%), pracovní příležitosti (9%) a dostatečnou informovanost (6%).

Graf 31: Názor respondentů na rasistické projevy české společnosti vůči cizincům.

Zdroj: vlastní výzkum.

Opět zde není patrná jasná převaha některé z odpovědí. Přesto 53% dotázaných respondentů volilo odpověď, že česká společnost nevykazuje vůči cizincům rasistické chování. Ostatní dotázaní respondenti (47%) si toto tvrzení nemyslí.

5 DISKUSE

Význam této bakalářské práce spočívá v nahlédnutí do problematiky imigrace a integrace. Posléze pak bylo na snaze tyto informace konfrontovat se znalostmi a názory dotázaných respondentů.

Cílem práce bylo zjistit názory české populace v souvislosti s imigrací cizinců do České republiky. Dílčím cílem bylo zjistit, jaká stanoviska zaujímá česká populace k otázkám integrace cizinců do společnosti. Pro splnění cílů této bakalářské práce probíhal kvantitativní výzkum na území celé České republiky technikou dotazníkového šetření. Zájem zúčastněných respondentů byl v celku dobrý, přesto zde byla opatrnost především u osob starších 50 a více let. Obavy, které měly z vyplnění dotazníku, spočívaly v nejistotě z jeho anonymity a ve strachu z neschopnosti na otázku kvalitně odpovědět. Při vysvětlení anonymity dotazníků jejich obavy téměř pominuly.

Rozsáhlý kvantitativní výzkum probíhal v průběhu února a března roku 2009. Náročnost a celková doba trvání výzkumu byla vyvážena poměrně zajímavými a využitelnými výstupy. Pro vyhodnocení sebraných dat bakalářské práce bylo použito z celkového počtu 650 distribuovaných dotazníků 623 dotazníků vrácených nazpět. Návratnost dotazníků byla 96 procent, což shledávám jako poměrně velký úspěch vzhledem k částečné neochotě především starších osob. Výhodou dotazníků byla rychlost, srozumitelnost a časová nenáročnost pro dotázaného respondenta. Jednotlivé vyplněné dotazníky byly osobně zkontrolovány a zahrnuty do výsledků práce.

Dotázaní respondenti představovali soubor tvořený 53 procenty dotázaných žen, 47% respondentů bylo mužského pohlaví. Procentuální rozdělení souboru na základě pohlaví zhruba odpovídá demografické skladbě České republiky dle posledního sčítání lidu, kde ženy tvoří 51% a muži 49% populace (10).

Věkové rozložení respondentů nebylo nikterak ovlivňováno. Avšak nespolupráce některých lidí staršího věku (50 let a více) dotazník vyplnit způsobila, že větší počet respondentů směřuje do mladších věkových kategorií. V rozmezích věku 18 – 29 let bylo 31%, ve věkové kategorii 30 – 39 let 22%, v rozmezí 40 – 49 let 19%, v rozmezí 50 – 59 let 15% a ve věku 60 a více let 13% mužů a žen.

Ve vzdělanostní kategorii dominovali středoškoláci (39%), což je do jisté míry ovlivněno věkovou skladbou vzorku. Nedostatečné zastoupení respondentů z kategorie středoškolského vzdělání bez maturity je dáno tím, že učební obory (22%) jsou na ústupu a k jejich renesanci dochází i kampaní MŠMT až v současné době. Učební obory jsou často podceňovány, neboť zde není zřejmé uplatnění učňovských absolventů. Nyní je na snaze propagace učňovských oborů, neboť je i nadále o kvalitní řemeslníky veliký zájem. Učni tak tvoří spolu s vysokoškoláky (18%) druhou a třetí nejpočetnější skupinu dotazovaných. Vyšší odborné vzdělání (6%) se snižuje přímo úměrně k věku respondentů, což je vzhledem k délce existence vyšších odborných škol v ČR pochopitelné. Zajímavou, z poměrně homogenního souboru se vyčleňující kategorií jsou respondenti nejmladší věkové kategorie se základním vzděláním (15%). Jejich nadprůměrný počet se dá vysvětlit větším počtem studentů středních škol, kteří ještě neměli v době výzkumu složený maturitní či závěrečné zkoušky.

Od respondentů bylo zjišťováno povědomí o početnosti legálně žijících cizinců na území České republiky, kdy se prokázala jejich poměrně dobrá informovanost a znalost tématu. Volili hodnoty v rozmezích 300 001 – 400 000 (29%) a 400 001 – 500 000 (30%) legálně žijících cizinců v ČR. K 31. 12. 2008 vydalo Ředitelství služby cizinecké policie Ministerstva vnitra České republiky předběžné údaje, kde uvádí, že se v České republice ke zmíněnému datu eviduje 438 301 legálně pobývajících cizinců (13).

Od respondentů byl také zjišťován názor, zda-li se počet legálně žijících cizinců v České republice každý rok zvyšuje. I zde byla zjištěna vysoká míra informovanosti dotázaných respondentů, kdy 96% dotázaných osob volilo možnost, že počet cizinců každý rok v České republice narůstá. Toto tvrzení lze konfrontovat s Českým statistickým úřadem (příloha č. 3), který tuto výpověď potvrzuje.

Povědomí respondentů o nejpočetnější národnosti cizinců pobývajících legálně v České republice může být mnohdy zkresleno. Skutečnost, že respondenti poukazují nejvíce na vietnamskou národnost (53%) je z velké části dána jejich etnickou odlišností a také tím, že jsou „nejvíce vidět“ – Vietnamci se etablovali do české společnosti

zejména jako obchodníci s komoditami typu zelenina, drobné potravinářské zboží, obuv, textil apod.

Byly zjišťovány názory dotazovaných osob, týkající se přínosu či zátěže imigrujících cizinců do České republiky. Většina dotázaných (79%) se domnívá, že imigrace je pro Českou republiku zátěží. Zbývajících 21% dotázaných osob zvolila možnost, že imigrace je pro Českou republiku přínos. Migrace totiž zvyšuje počet obyvatelstva některých zemí. Nicméně díky modernímu trendu posledních let dochází ve vyspělých západních zemích ke snižování porodnosti produktivních ročníků původních obyvatel, a právě proto i přes příliv migrantů tak dochází ke snížení počtu původních obyvatel státu. V posledních letech se situace mírně zlepšila, ale to kvůli odkládaným porodům žen ze silných ročníků. Proto jednotlivé země migraci vítají, ale především v těch případech, kdy jsou migrujícími osobami bohatí a kvalifikovaní lidé. Naopak je imigrace chudých lidí nevítaným jevem.

Jen malá skupina dotázaných lidí uvedla, že cizinci obohacují naši kulturu (23%) Takovému obohacení shledávají především v kultuře nové a v oblasti gastronomie. Vlivem míchání kultur je daná společnost obohacována o nové kultury. Záleží však na ní, do jaké míry je schopna přijímat. Člověk se seznamuje s různými zvyklostmi, myšlením, ale také se zaujímanými postoji různých kultur. Přijetí takového obohacení nám může rozšířit způsoby myšlení, chování, řešení různých problémů apod. Ve Spojených Státech se vžilo označení „Meelting pot“ – tavící kotlík. Podle této teorie se cizinci přicházející do USA „smíchají“ v obrovském tavícím kotli (které představují Spojené Státy) při zachování svých zvyků a jedinečnosti. Není to prostá asimilace, kdyby „měli zapomenout“ vše, co je pro ně typické a jedinečné a plně se podřídili majoritě. Nicméně, poslední roky ukazují, že tato představa „tavícího kotlíku“ je spíše ideálem – zejména přistěhovalci hispánského původu, Mexičané, Jihoameričané, ti všichni „mají problém“ přijmout plně americkou kulturu – kvete obchod s drogami, zbraněmi, tvrdá kriminalita. Jih USA je doménou černošských obyvatel a o své místo na slunci se hlásí i původem asijský občané Spojených států.

Většinový nesouhlas dotázaných respondentů poukazuje na přání, aby dále nedocházelo k imigraci cizinců do České republiky. Důvodem může být obava o svoje zaměstnání především v době, kdy je celosvětová ekonomická krize a může docházet k nárůstu migrujících lidí do zemí, kde tato krize na občany státu příliš nedoléhá.

Dotazovaní respondenti se v drtivé většině přiklání k návratu cizinců do země původu poté, co pominuli důvody jejich emigrace. Za současných ekonomických podmínek zvolili někteří cizinci dobrovolný návrat do své vlasti. Pokud byli tito cizinci zařazeni do projektu „Dobrovolný návrat“, byla jim zdarma poskytnuta letenka do své vlasti a také dána finanční podpora 500 euro.

Dotazovaní lidé se domnívají, že odchod cizinců ze své vlasti je způsoben především nedostatkem pracovních míst (43%). Práci mohou cizinci získat v cílové zemi snadněji, než je tomu v jejich státě, kde pracovní příležitosti chybí. Česká republika vytvořila projekt, který vybírá kvalifikované zahraniční pracovníky. Vysoce kvalifikovaným pracovníkům nabízí možnost, aby požádali o povolení k trvalému pobytu ve zkrácené době po 1,5 roce. U standardně kvalifikovaných jedinců je doba pro požádání o povolení k trvalému pobytu stanovena na dobu po 2,5 letech (39). Další z příčin odchodu cizinců ze své vlasti mohou být ekonomické důvody (24%). Je zde také zmíněn názor, že odcházejí ze své země z důvodu špatných životních podmínek za vidinou lepšího života (17%) v cílové zemi. 10% dotázaných volilo jako odpověď špatnou politiku státu, v němž žijí nebo v jejich zemi panuje válečný stav (4%). Jen 2% dotázaných respondentů uvedlo domněnku, že osoby imigrují z rodinných důvodů.

Respondentům byla položena otázka, zda upřednostňují kulturní homogenitu či kulturní diverzitu. Jako odpověď zvolilo kulturní homogenitu 41% a kulturní diverzitu 59% dotázaných. Není zde tedy zřejmá jasná převaha některého z uvedených názorů. Avšak nám kulturní diverzita ukazuje originalitu a rozmanitost jednotlivých poznávacích znaků, jež jsou pro určitou skupinu lidí charakteristické. Měli bychom si uvědomovat rozdíly a vztahy mezi jednotlivými kulturami, abychom se rozhodli, jaké jsou naše představy o životě.

Jednoznačnou odpověď pro pomoc (9%) či neochotě pomoci (12%) cizincům v ČR výzkum neukázal. Většinové odpovědi směřovali k možnostem, kdy respondenti spíše souhlasí (46%) nebo spíše nesouhlasí (33%) s pomocí cizincům přicházejících do naší země. V České republice existují různé organizace, které cizincům pomáhají v těžkých životních situacích. Domnívám se, že pomoc cizincům přicházejících do ČR je odůvodnitelná především v tom, že dochází ke snadnější integraci těchto lidí do majoritní společnosti. Myslím si, že jde ve snaze pomoci především o to, aby nedocházelo ke vzniku uzavřených cizineckých komunit v naší republice a aby se cizinci plnohodnotně zapojili do života českých lidí.

Mezikulturní rozdíly jsou častou příčinou nepochopení a mohou tak vyvolávat nedůvěru mezi lidmi různých národností. V otázce, zda-li je rozdílný pohled dotázaných respondentů na cizince různých národností, nevyšla ani jedna z odpovědí většinově. 50% dotázaných respondentů, kteří uvedli, že mají rozdílný pohled na cizince uvedli jako příčinu způsoby chování cizinců (60%) a dále jejich pracovitost (12%). Ve 12% odpovědí jsou dotázaní čeští občané ovlivněni náboženstvím, které někteří cizinci vyznávají, a 3% respondentů uvedlo, že cizincům nedůvěřují. Čeští občané byli poměrně dlouhou dobu národnostně uzavřeni, imigrace pro ně byla poměrně vzdáleným jevem. Proto se domnívám, že potřebují čas na to, aby si na danou skutečnost, že jsou v České republice různé národnosti, zvykli.

Byly zjišťovány názory respondentů, které se zaměřovaly na konkurenci cizinců pro občany českého státu. 67% dotázaných respondentů uvedlo, že konkurenci ze strany cizinců nevnímají, avšak 33% dotázaných osob konkurenci pociťuje, a to především v otázce práce (91%) a znalosti cizích světových jazyků (5%). Příčinou konkurence jsou však také neoprávněné ekonomické aktivity migrantů v České republice, zapříčiněné nelegální migrací vedoucí k finančním ztrátám, které jsou způsobeny neodváděním daní a pojistného státu. Migrace s sebou přináší i pozitiva. Díky ní se zaplňují mezery na trhu práce, kdy cizinci obsazují především neobsazované pozice českými občany a pro zaměstnavatele jsou cizinci přínosem jako levná a flexibilní pracovní síla.

Získaná data znázorňují, že jsou dotázaní respondenti nakloněni souhlasu, aby si cizinci žijící v České republice udržovali své tradice. S tímto tvrzením souhlasilo 25%, spíše souhlasilo 50%. Jen menší procento dotázaných s tímto tvrzením spíše nesouhlasilo 18% a 7% určitě nesouhlasilo. Prostřednictvím tradic získávají lidé kulturní dědictví. Max Weber ve svých čtyřech typech sociálního chování označil orientaci na tradici. Avšak skutečné jednání člověka je ovlivněno kombinací čtyř ideálních typů, mezi něž dále patří účelově racionální chování, hodnotově racionální chování a afektivní chování (47).

37% dotázaných respondentů uvedlo, že mezi základní problémy soužití majoritní a minoritní společnosti patří zvýšená kriminalita (37%). Dle ČSÚ bylo v České republice v roce 2006 pravomocně odsouzeno 4017 cizinců, což tvořilo 6% z celkového počtu odsouzených osob (11). Následně respondenti zmiňují ten fakt, že je nižší počet pracovních míst pro občany České republiky (26%). 21% respondentů označilo jako odpověď předsudky české společnosti vůči cizincům a 16% dotázaných osob se domnívá, že hlavním problémem soužití české společnosti s cizinci je ekonomická zátěž pro stát.

Byly zjišťovány názory respondentů, zda vnímají odlišné chování české společnosti k lidem jiné národnosti. Odpovědi respondentů nejsou na tuto otázku zcela jednoznačné, přesto 57% respondentů poukazuje na odlišné chování českých občanů k lidem jiné národnosti. Vnímají ho především ve způsobech chování (27%). Chování jednotlivců je ovlivněno různými příčinami, kdy nejdůležitější přínos pro správné chování přináší výchova jedince již v jeho útlém věku. Dále následuje nedůvěra vůči cizincům (19%), což může způsobit uzavřenost lidí před cizinci a nedovolení jim se příliš k českým občanům přiblížit. Jiní respondenti se domnívají, že česká společnost cizince diskriminuje (10%), má na ně rasistické narážky (10%), jsou vůči nim arogantní (10%) a zaujímají xenofobní jednání (5%). K diskriminaci dochází mimo jiné i na trhu práce, kde nejsou diskriminováni jen čeští občané, ale také cizinci. Jsou diskriminováni především na základě věku či pohlaví, ale také díky své národnosti. Takovéto jednání však není v pořádku a nemělo by k němu docházet.

Většina dotázaných respondentů volila již v dřívější otázce kulturní diverzitu a proto i zde dochází k dominujícímu názoru, že by se cizinci v České republice měli přizpůsobit našim životním zvyklostem (92%). Domnívám se, že by neměly být přehlušovány charakteristické české zvyklosti utvářející českou kulturu jinými, zde nepůvodními zvyklostmi, ačkoliv i tyto „přinesené“ zvyklosti jiných národů zde mohou do určité míry zakotvit a dále se tradovat.

Vzhledem k tomu, že se počet cizinců žijících v České republice každým rokem značně zvyšuje (příloha č. 3), je poměrně vysoké procento respondentů (35%), kteří osobně žádného cizince neznají. 65% dotázaných osob uvedlo, že s cizinci žijícími v ČR udržují v 50% dobré, v 19% výborné, v 13% přátelské, v 9% špatné a v 7% pouze pracovní vztahy. Aby vztahy s cizinci byly i nadále udržovány dobré či výborné, záleží na tom, aby docházelo k udržování neustálého vzájemného respektu. Nevyhledávání kontaktů s cizinci a seznamování se s nimi může být zapříčiněno předsudky a stereotypy. Ty mohou být vlivem častějšího kontaktu s cizinci postupně vymazávány.

V otázce, zda-li se respondenti domnívají, že existují některé bariéry, které ztěžují integraci, odpovědělo 51% respondentů, že určité bariéry znají. 49% dotázaných osob uvedlo, že žádné bariéry nevnímají. Za dominující bariéru při integraci cizinců do společnosti považují dotázaní respondenti jazyk (58%). Získání znalostí českého jazyka je pro cizince, kteří k nám imigrují, jeden z nejdůležitějších integračních bodů. Drbohlav a kol. ve své studii, pod názvem Ukrajinská komunita v České republice zaznamenal, že Ukrajinská komunita má již dlouhou dobu spíše slabé znalosti jazyků, kdy v jeho studii 43% dotázaných respondentů uvedlo, že nezná žádný cizí jazyk. Tento fakt může být příčinou špatné integrace těchto cizinců do české společnosti (16). Dále ve svém zkoumaném souboru zaznamenávám jako bariéry, které ovlivňují integraci předsudky (19%), které nás do jisté míry ovlivňují. Dále barva pleti je zastoupená v 6 procentech, náboženství (5%), kvalitní legislativa (5%) a agresivní chování cizinců (1%).

Respondentům byla položena otázka, v níž měli z vypsanych možností zvolit jednu odpověď, kterou považovali za nejvýznamnější při integraci cizinců do České

společnosti. Jako nejčastější odpověď volili respondenti klidné soužití s občany české republiky (33%). Český jazyk volilo 27% dotázaných respondentů. Znalost českého jazyka je nesmírně důležitá pro úspěšnou integraci cizinců do české společnosti. Ovládání jazyka umožňuje vyrovnat se s naskytnutými problémy bez pomoci jiné osoby. Kvalitní legislativu označilo 13% dotázaných osob a 12% volilo jako odpověď nezaujatou společnost vůči cizincům. Pracovní příležitosti pro cizince by měli být v takové míře postačující, aby nebyly zátěží pro ekonomiku státu. Jde především o to, aby docházelo k zapojení cizinců na trhu práce. Pracovní příležitosti volilo 9% a dostatečnou informovanost české společnosti zaznamenalo 6% osob ze zkoumaného vzorku. Ta je propagována prostřednictvím různých workshopů, seminářů či různých školení, které jsou zaměřené na život českých občanů s cizinci. Avšak se domnívám, že informovanost českého národa o různých kulturách není dostatečná, přestože je neinformovanost zdrojem xenofobie a předsudků.

Rasistické chování se objevuje na celém světě, kdy dochází ke střetu dvou nebo více lidských ras. Je zapříčiněné vědomím, kdy jedna rasa předpokládá, že má větší hodnotu než rasa jiná. Dává to najevo různými způsoby, například diskriminací či šikanou, ale také může vést až k násilnému chování. Dotázaní čeští občané se z 53% domnívají, že česká společnost nevykazuje vůči cizincům rasistické chování. Zbylých 47% takovýto názor nezastává. Domnívám se, že rasistické chování je především způsoben pocitem ohrožení vlastní rasy.

Hypotéza č. 1: Názory české populace na imigraci cizinců jsou negativní. Zmíněná hypotéza byla potvrzena.

Byla potvrzena hypotéza č. 2, která stanovuje domněnku, že česká veřejnost nemá zájem o imigraci velkého počtu cizinců do ČR.

Hypotéza č. 3 nebyla potvrzena, i když ne zcela jasnou převahou. Znění této hypotézy je: Více než polovina českých občanů preferuje kulturní homogenitu. Ačkoliv tedy převážná část lidí preferuje kulturní rozmanitost, vyskytovaly se v kontrastu s tímto tvrzením v jejich odpovědích na další příliv cizinců negativní postoje.

Hypotéza č. 4: Lidé, kteří mají přátele, známé či kolegy cizince, jsou ke kulturnějším odlišnostem tolerantnější. Tato hypotéza byla potvrzena.

Na základě získaných dat výzkumné části kvantitativního zkoumání mohou vyvstat nové otázky. Ty mohou vést jednotlivé subjekty k dalším iniciativám vycházející z této problematiky. Například by mělo docházet k organizování různých workshopů na téma migrace nebo cizinci v České republice, různým besedám či přednáškám, aby se zvýšila informovanost společnosti o životě a zvycích různých kultur. Tyto přednášky pro laickou veřejnost i odborníky by měl vést vzdělaný a zkušený pracovník nebo přizvaný odborník či by mohla probíhat přímá diskuse s cizincem, který se rozhodl do České republiky imigrovat a usadit se zde a lidé by tak mohly získat představu o problémech, které vedou cizince k imigraci do naší republiky. Možná bychom pak mohli lépe pochopit jejich způsob chování a styl života.

6 ZÁVĚR

Téma bakalářské práce se týká názorů české populace na imigraci cizinců do České republiky. Migrace a integrace cizinců do české společnosti nám může pokládat celou řadu otázek už jen proto, že imigrace do naší země je jevem, který byl pro českou společnost před rokem 1989 téměř neznámým. Naopak zde byla zkušenost zcela opačná a to s emigrací do jiných zemí. Až po otevření hranic začalo docházet ke stále většímu příchodu imigrantů v souvislosti s rostoucím rozvojem naší země.

Aby česká společnost byla z velké míry ochotna přijímat cizince bez rozdílu jako běžné občany stejného státu, považuji za velmi důležité, aby byla multikulturní výchova zařazena již do rámcového vzdělávacího programu základních škol, ale také škol vyšších vzdělávacích stupňů. Je třeba, aby byla projevována snaha lidí ukazovat již dětem na základní škole, že jsou lidé různí, že tato pestrost nás může v mnoha směrech obohacovat, ať už se jedná o nové kultury, zvyky či tradice.

Sami bychom měli mít stále na mysli, že i my vyjíždíme za hranice našeho státu. Neuvědomujeme si však, že čekáme od cizinců jiné přístupy, než jaké jim poskytujeme my v naší zemi. Lidé, kteří si toto uvědomují a dívají se na chování k různým lidem z obou stran – „nedělej druhému to, co by si nechtěl, aby dělal on tobě“ se často umějí k těmto lidem lépe chovat. Nemělo by docházet k myšlenkám, že oni jsou něco víc než my a my víc než oni. Někdy se totiž může naskytnout situace, kdy právě my budeme nuceni opustit svoji rodnou zemi a hledat útočiště v jiných zemích. Pak také budeme vyžadovat od ostatních pochopení a alespoň trochu vlídného slova, které nám zpříjemní pobyt v cizím státě.

Cílem práce bylo zjistit názory české populace v souvislosti s imigrací cizinců do České republiky. Dalším cílem bylo zjistit, jaká stanoviska zaujímá česká populace k otázkám integrace cizinců do společnosti. Cíle práce byly splněny. V souvislosti s těmito cíly byly stanoveny hypotézy, které byly potvrzeny vyjma jedné, která vyvracuje domněnku, že čeští občané preferují kulturní homogenitu. Potvrzené hypotézy poukazují na ten fakt, že česká společnost vnímá imigraci do české společnosti negativně, nemá zájem o vyšší počet imigrujících cizinců do naší země a

vyznačuje tu skutečnost, že lidé, kteří mají přátele, známé či kolegy cizince, jsou ke kulturním odlišnostem tolerantnější.

7 CITOVANÁ LITERATURA

1. ALAM, S. Environmentally Induced Migration from Bangladesh to India. *Strategic Analysis*, 2003, roč. 27, č. 3, s. 422-438.
2. ALAN, J. Xenofobie a rasismus: úvodní poznámka sociologa. In *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Odpovědná redaktorka T. Šišková. 1. vyd. Praha : Portál, 1998. s. 12-27 ISBN 80-7178-285-8.
3. BARŠA, P. Politická teorie Multikulturalismu. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. 347 s. ISBN 80-85959-47-X.
4. BAUER, T.; LOFSTROM, M.; ZIMMERMANN, F. Immigration policy, assimilation of immigrants, and natives' sentiments towards immigrants: evidence from 12 OECD countries. *Swedish economic policy review*, 2000, roč. 7, č. 2, s. 11-53.
5. BENISTON, M. Issues relating to environmental change and population migrations. In *Environmental Change and its Implications for Population Migration*. Unru, Jon D., Krol, Maarten, S. Kliot, Nurit (ed.). Dordrecht : Kluwer academic publishers, 2004, s. 1-24, ISBN 978-1-4020-2877-9.
6. BITRICH, T; PALEČEK, J. Jak se v českém tisku diskriminuje, když se píše o zaměstnávání cizinců? [online]. September 2006 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/MKC_diskriminace_zam_ciz_2.pdf>.
7. COUSSEYOVÁ, M. Rámec integrační politiky. Praha : Vydavatelství Rady Evropy, 2000. 54 s. ISBN 92-871-4341-2.
8. ČIŽINSKÝ, P. Čtyři komponenty řešení nelegální migrace [online]. 15 January 2007 [cit. 2009-01-12]. Dostupný z <<http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1997888>>.

9. ČLOVĚK V TÍSNI. Uprchlíkem v Česku : Slovníček pojmů [online]. September 2004 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_Azyl.pdf>.
10. ČSÚ. Demografická ročenka České republiky : Bilance obyvatelstva a analytické ukazatele 2007 [online]. 13. November 2007 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.
11. ČSÚ. Kriminalita [online]. 7. September 2007 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_kriminalita>.
12. ČSÚ. Počet cizinců v ČR [online]. 5. October 2007 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.
13. ČSÚ. Počet cizinců v ČR [online]. 29. January 2009 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu>.
14. ČSÚ. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2003 [online]. 26. October 2006 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z <http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/publ/1301-03-k_1_1_2003>.
15. DISMAN, M. Jak se vyrábí sociologická znalost. 3. vyd. Praha : Karolinum, 2008. 372 s. ISBN 978-80-246-0139-7.
16. DRBOHLAV, D.; JANSKÁ, E.; ŠELEPOVÁ P. Ukrajinská komunita v České republice (Výsledky dotazníkového šetření) [online]. October 1999 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z <http://www.cizinci.cz/files/clanky/130/ukrajinska_komunita.pdf>.
17. EVROPSKÁ SÍŤ PROTI RASISMU. Potírání rasismu v České republice [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupný z <http://cms.horus.be/files/99935/MediaArchive/pdf/CzechRepublic_CZ.pdf>.
18. FALTOVÁ, M.; ZUNT, T. Malý průvodce diskriminační problematikou : Manuál pro zvědavé občany pro snadnou orientaci v oblasti diskriminace

- [online] [cit. 2009-04-09]. Dostupný z <http://css.krumlov.cz/DOC/145_Pruvodce_diskriminacni_problematikou.pdf>.
19. FRIŠTENSKÁ, H. Pojmy xenofobie, rasismus, rasové násilí a rasová diskriminace. In *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Odpovědná redaktorka T. Šišková. 1. vyd. Praha : Portál, 1998. s. 12-27 ISBN 80-7178-285-8.
  20. GJURIČ, A. Xenofobie – několik subjektivních úvah. In *Česká xenofobie*. P. Žantovský. Praha : Votobia, 1998, s. 41-48, ISBN 80-7220-044-5.
  21. HAVLÍČEK, V. Členství ČR v mezinárodních organizacích. [online]. 2006 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z <<http://www.organizace.info/osn.htm>>.
  22. CHALOUPKOVÁ, J; ŠALAMOUNOVÁ, P. Postoje k imigrantům a dopadům migrace v evropských zemích. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2006, roč. 42, č. 1, s. 57-80.
  23. Informační centrum OSN v Praze. Boj proti diskriminaci – rasismus. [online]. 2005 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <<http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=42&subkap=44>>.
  24. Informační centrum OSN v Praze. Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace. [online]. 2005 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>>.
  25. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. 286 s. ISBN 978-80-7367-269-0.
  26. JURNÍKOVÁ, J. K vybraným otázkám dokazování v azylovém řízení [online]. [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <<http://www.law.muni.cz/edicni/dp08/files/pdf/sprava/jurnikova.pdf>>.
  27. KAVANOVÁ, K. Environmentální migrace – úvod do tématu [online]. 2007 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z <http://www.rozvojovka.cz/environmentalni-migrace-uvod-do-tematu_200_38.htm>.

28. KEPKA, J. Problémy migrace v evropském kontextu – praktická opatření pro ČR [online]. 3 November 2008 [cit. 2008-12-05]. Dostupný z <<http://www.e-polis.cz/evropska-unie/319-problemy-imigrace-v-evropskem-kontextu-prakticka-opatreni-pro-cr.html>>.
29. Komise ministra vnitra pro přípravu a realizaci politiky vlády České republiky v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami. Analýza situace a postavení cizinců dlouhodobě žijících na území České republiky. [online] June 2003 [cit. 2009-04-02]. Dostupný z <http://www.mpsv.cz/files/clanky/511/postaveni_cizincu.pdf>.
30. KOUKAL, M. Jsme opravdu tak rozdílní? [online]. 19 May 2006 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <<http://www.21stoleti.cz/view.php?cisloclanku=2006051910>>.
31. KRCHOVÁ, A.; VÍZNEROVÁ, H. Discrimination against Refugees in the Czech Republic from a Gender Perspective : Facts and Recommendations. 1. vyd. Praha : European Contact Group in the Czech Republic, 2008. 80 s. ISBN 978-80-254-2035-5.
32. KURIC, A. Uprchlíci a sociální práce [online]. 1997 [cit. 2009-02-06]. Dostupný z <http://www.unhcr.cz/dokumenty/studie_socprace.pdf>.
33. MACHALOVÁ, T. a kol. Lidská práva proti rasismu. 1. vyd. Brno : DOPLNĚK, 2001. 263 s. ISBN 80-7239-099-6.
34. MARTIN, P.; WIDGREN, J. International Migration: Facing the Challenge. Population bulletin, 2002, roč. 57, č. 1, s. 3-40.
35. MARTINEC, D. Státní občanství [online]. 23 January 1997 [cit. 2009-04-08]. Dostupný z <<http://sorry.vse.cz/~xmard16/vyukproj/obcanstv.htm>>.
36. MATOUŠOVÁ, M. Cizinci v České republice : Foreigners in the Czech Republic 2006. Praha : Český statistický úřad, 2006. 240 s. ISBN 80-250-1263-8.

37. MORGENSTERNOVÁ, M.; ŠULOVÁ, L. a kol. Interkulturní psychologie : rozvoj interkulturní senzitivity. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2007. 218 s. ISBN 978-80-246-1361-1.
38. MPSV. Cizinci v České republice : Slovník pojmů [online]. [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4>>.
39. MPSV. Změny v pilotním projektu „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ [online]. 14. June. 2007 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z <<http://www.mpsv.cz/files/clanky/4287/14062007.pdf>>.
40. MURAD, S. Nástin problematiky konsolidace demokracie v České republice a otázka azylu [online]. September 2003 [cit. 2008-11-03]. Dostupný z <http://www.unhcr.cz/dokumenty/vyzkum_salim_murad.doc>.
41. MVČR. Azylová zařízení [online]. 16 November 2007 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz/zarizeni.html#charakter>>.
42. MVČR. Integrace azylantů : Státní integrační program [online]. 2008 [cit. 2009-04-01]. Dostupný z <<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.
43. MVČR. Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2004 [online]. 2005 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2005/migrace04/zpravacs.pdf>>.
44. MVČR, odbor azylové a migrační politiky. Imigrace [online]. 2005 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/azyl/migrace.html>>.
45. MVČR. Udělení státního občanství České republiky [online]. 2008 [cit. 2009-04-08]. Dostupný z <<http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>>.

46. NEŠPOR, Z. R. Reemigrace českých západních emigrant v 90. letech 20. století z hlediska ekonomické sociologie. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 2005, roč. 41, č. 1, s. 31-55.
47. PECHOVÁ, M. Max Weber – myslitel a politik. Sociologický časopis [online]. 2001 April [cit. 2009-04-24]. Dostupný z <http://sreview.soc.cas.cz/upl/archiv/files/137_463PECHO.pdf>.
48. PROKOFJEVA, V. Čeština jako cizí jazyk: kurzy potřebné, nedostatkové a drahé. [online]. 22 August 2008 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <<http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2113145>>.
49. PRŮCHA, J. Multikulturní výchova. Teorie – praxe – výzkum. 1. vyd. Praha : ISV nakladatelství, 2001. 211 s. ISBN 80-85866-72-2.
50. PRŮCHA, J. Multikulturní výchova: příručka (nejen) pro učitele. 1. vyd. Praha : TRITON, 2006. 263 s. ISBN 80-7254-866-2.
51. PRŮCHA, J. Interkulturní psychologie. 2. vyd. Praha : Portál, 2007. 220 s. ISBN 978-80-7367-280-5.
52. ROZUMEK, M. Úvod do ochrany uprchlíků v mezinárodním právu [online]. [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <<http://www.unhcr.cz/dokumenty/opu-socialni-prace-s-uprchliky.pdf>>.
53. ROZUMKOVÁ, P. Uprchlíkem v Česku : Hlavní skupiny žadatelů o azyl a azylantů v ČR. [online]. September 2004 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z <http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_Azyl.pdf>.
54. ŘÍHOVÁ, I. Cizinci v České republice : Foreigners in the Czech Republic 2007. Praha : Český statistický úřad, 2007. 238 s. ISBN 978-80-250-1544-5.
55. SZCZEPANIKOVÁ, A. Zatím s nimi nejsou problémy : mediální obraz azylantů a jejich integrace do české společnosti. In Cizinci, naši a média. Mediální

- analýzy. Odpovědné redaktorky E. Burgetová, M. Černá. Praha : Multikulturní centrum Praha, o. s. ve spolupráci s UNHCR, 2007, s. 37-47, ISBN 80-239-8475-6.
56. ŠMAUSOVÁ, G. „Rasa“ jako rasistická konstrukce. Sociologický časopis, 1999, roč. 35, č. 4, s. 433-446.
57. TESAŘ, F. Etnické konflikty. 1. vyd. Praha : Portál, 2007. 251 s. ISBN 978-80-7367-097-9.
58. UHEREK, Z. Cizinecké komunity a městský prostor v České republice. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 2003, roč. 39, č. 2, s. 193-216.
59. UHEREK, Z. Integrace azylantů : Výzkumná zpráva pro Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky [online]. 2002 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <http://www.unhcr.cz/dokumenty/study_integrace.doc>.
60. UHEREK, Z. Romské migrace ze Slovenska v kontextu evropských migračních trendů. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 2007, roč. 43, č. 4, s. 747-774.
61. ÚŘAD PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE. Analytická studie Migrace v roce 2004 – základní migrační trendy v evropském kontextu [online]. 16 December 2005 [cit. 2008-11-03]. Dostupný z <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2005/migrace04/trendy.pdf>>.
62. VÁVRA, J. Migrace : (nejen za prací) [online]. 10. February 2003 [cit. 2009-03-15]. Dostupný z <<http://tyto.tul.cz/~jaroslav.vavra/GEOGR/MIGRACE.pdf>>.
63. VĚTROVSKÝ, J. Analýza soudních rozhodnutí v azylových věcech v České republice [online]. December 2006 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <<http://www.unhcr.cz/dokumenty/analyza-soudnich-rozhodnuti.pdf>>.

64. WALLACE, C. Opening and closing borders: migration and mobility in East-Central Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2002, roč. 28, č. 4, s. 603-625.
65. Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů [online]. 7 April 2009 [cit. 2009-04-08]. Dostupný z <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1993/040993/Sb_040993_--_----_.php>.
66. Zákon č. 161/2006 Sb., kterým se mění zákon 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. 16 March 2006 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakony/zakon161_2006.pdf>.
67. Zákon č. 208/1993 Sb., úmluva o právním postavení uprchlíků [online]. [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <http://www.unhcr.cz/basics_umluva.doc>.
68. Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon [online] [cit. 2009-04-01]. Dostupný z <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/zakony/download/devizovy_zakon.pdf>.
69. Zákon č. 221/2003 Sb. ve znění 274/2008 Sb., o dočasné ochraně cizinců [online.] [cit. 2009-04-01]. Dostupný z <<http://www.atre.cz/zakony/page0155.htm>>.
70. Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. 22 February 2007 [cit. 2009-03-29]. Dostupný z <<http://www.icm.cz/xenofobie-a-rasismus-legislativa>>.
71. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů [online] 11 November 1999 [cit.

2009-03-16]. Dostupný z

<<http://www.helcom.cz/download/integrace/107azyl.pdf>>.

72. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů [online]. 30 November 1999 [cit. 2009-03-16]. Dostupný z <http://www.unhcr.cz/dokumenty/zakon_o_pobytu_cizincu.pdf>.

8 KLÍČOVÁ SLOVA

Cizinci

Migrace

Integrace

Česká republika

Dotazníkové šetření.

9 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Průběh udělování azylu v ČR.

Příloha č. 2: Mapa znázorňující polohu přijímacích, pobytových a integračních azylových zařízení na území ČR.

Příloha č. 3: Počet cizinců v jednotlivých krajích České republiky v letech 1997, 2002, 2007.

Příloha č. 4: Počet cizinců v jednotlivých krajích České republiky k 31. 12. 1997.

Příloha č. 5: Počet cizinců v jednotlivých krajích k 31. 12. 2002.

Příloha č. 6: Počet cizinců v jednotlivých krajích k 31. 12. 2007.

Příloha č. 7: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 1997.

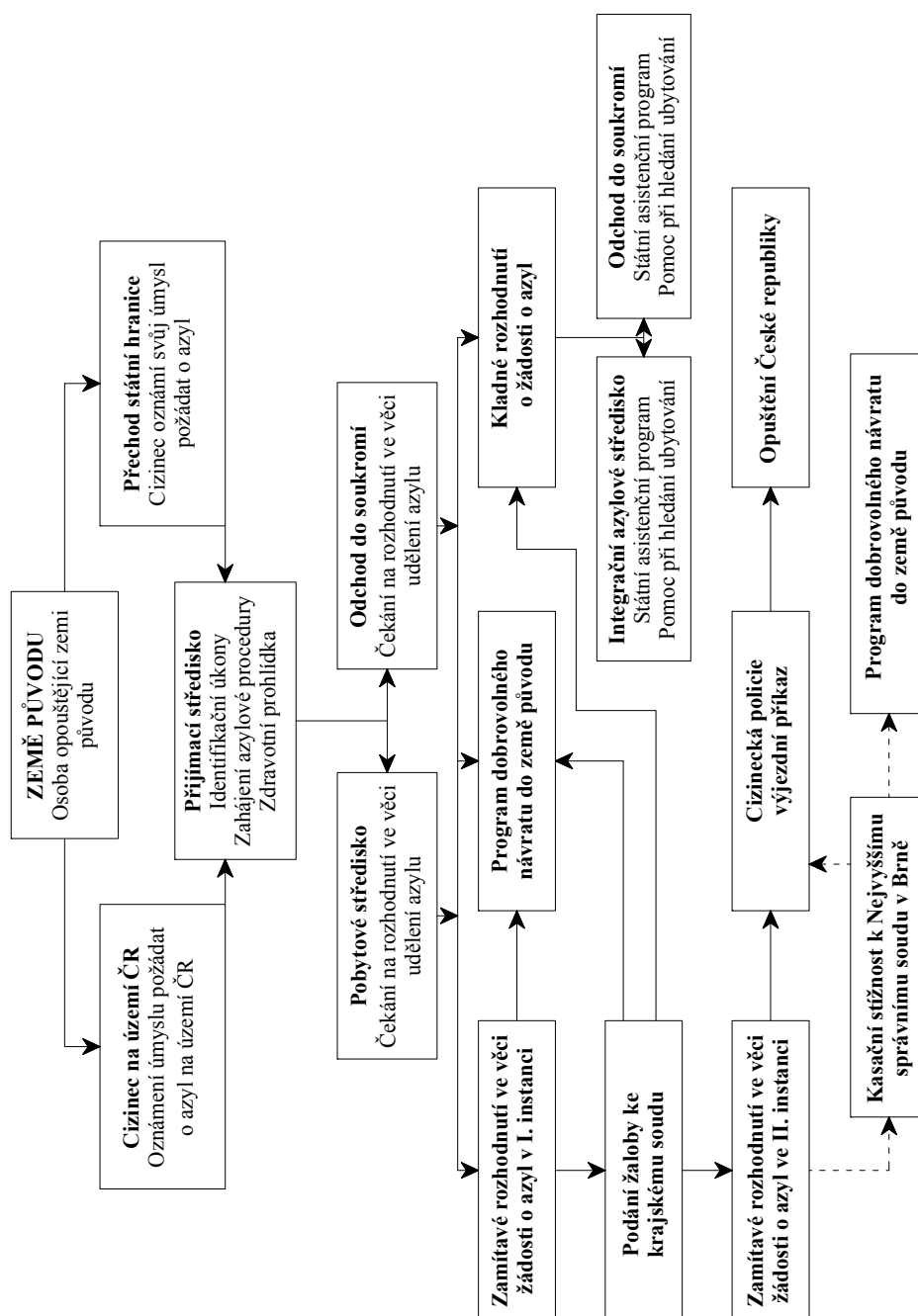
Příloha č. 8: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 2002.

Příloha č. 9: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 2007.

Příloha č. 10: Počet obyvatel v ČR dle pohlaví a věku k 31. 12. 2007.

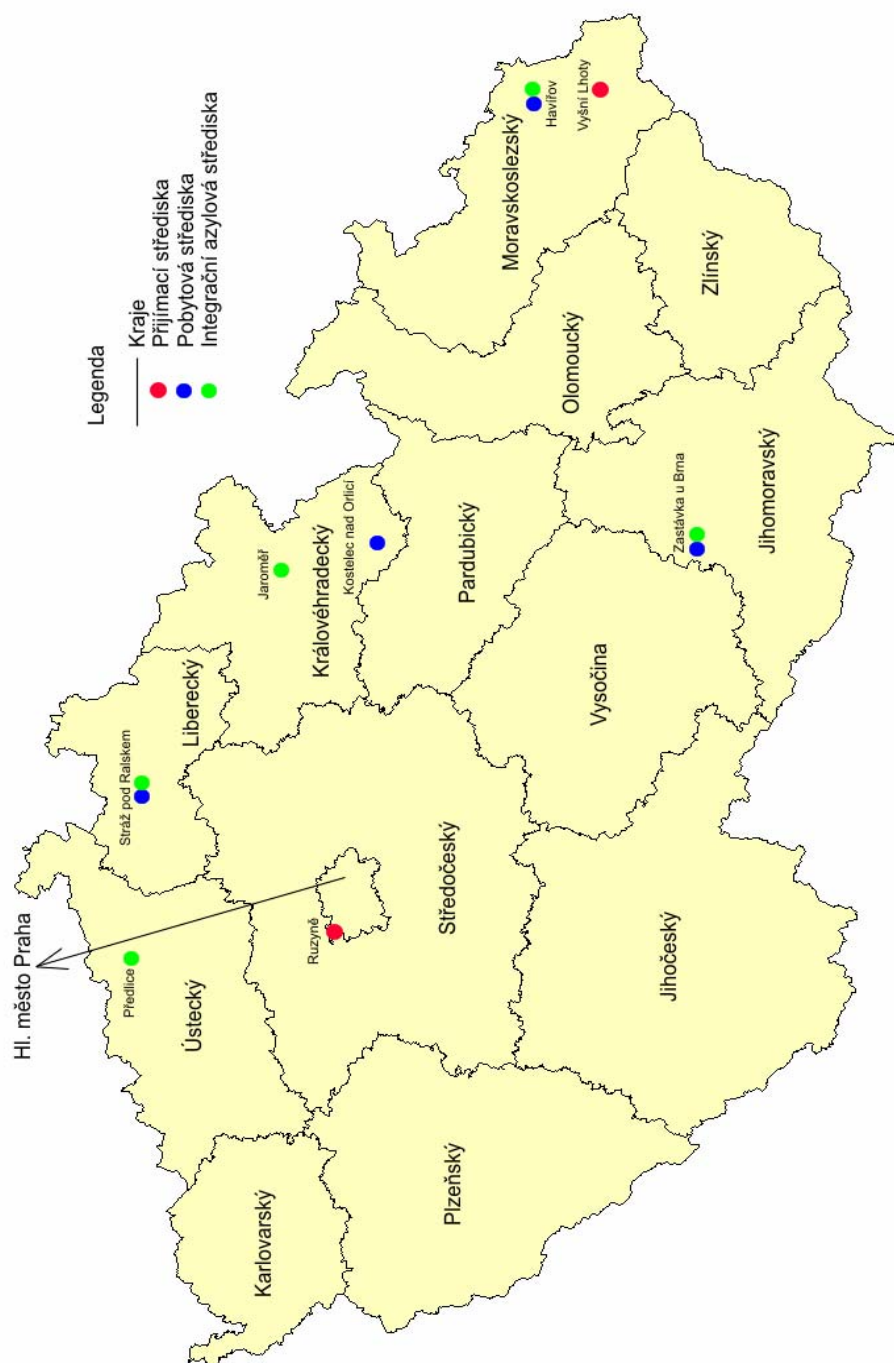
Příloha č. 11: Dotazník

Příloha č. 1: Průběh udělování azylu v ČR.

Zdroj: Nováková, P. Uprchlíkem v Česku. Azylová procedura v ČR. http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_Azyl.pdf.

Příloha č. 2: Mapa znázorňující polohu přijímacích, pobytových a integračních azylových zařízení na území ČR.

Zdroj: Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra
<http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>.

Příloha č. 3: Počet cizinců v jednotlivých krajích České republiky v letech 1997, 2002, 2007.

Rok	1997		2002		2007	
	Obyvatelé ČR	Cizinci	Obyvatelé ČR	Cizinci	Obyvatelé ČR	Cizinci
Hlavní město Praha	1 200 455	59 021	1 161 938	70 978	1 212 097	129 002
Středočeský kraj	1 105 964	26 640	1 128 674	27 038	1 201 827	50 273
Jihočeský kraj	626 570	9 178	625 097	8 698	633 264	15 171
Plzeňský kraj	553 269	8 811	549 374	10 815	561 074	20 986
Karlovarský kraj	304 919	8 292	304 220	13 198	307 449	19 419
Ústecký kraj	825 870	15 013	819 712	16 180	831 180	33 053
Liberecký kraj	428 937	9 860	427 321	9 069	433 948	15 288
Královéhradecký kraj	552 852	9 070	548 437	9 386	552 212	15 512
Pardubický kraj	509 635	6 259	506 534	6 623	511 400	10 562
Vysočina	515 447	4 756	517 630	5 246	513 677	8 729
Jihomoravský kraj	1 145 894	17 287	1 121 792	20 039	1 140 534	32 606
Olomoucký kraj	648 462	5 806	636 750	6 910	641 791	10 322
Zlínský kraj	599 431	6 878	593 130	8 262	590 780	7 639
Moravskoslezský kraj	1 281 420	23 240	1 262 660	19 166	1 249 897	22 962
CELKEM	10 299 125	210 111	10 203 269	231 608	10 381 130	392 315

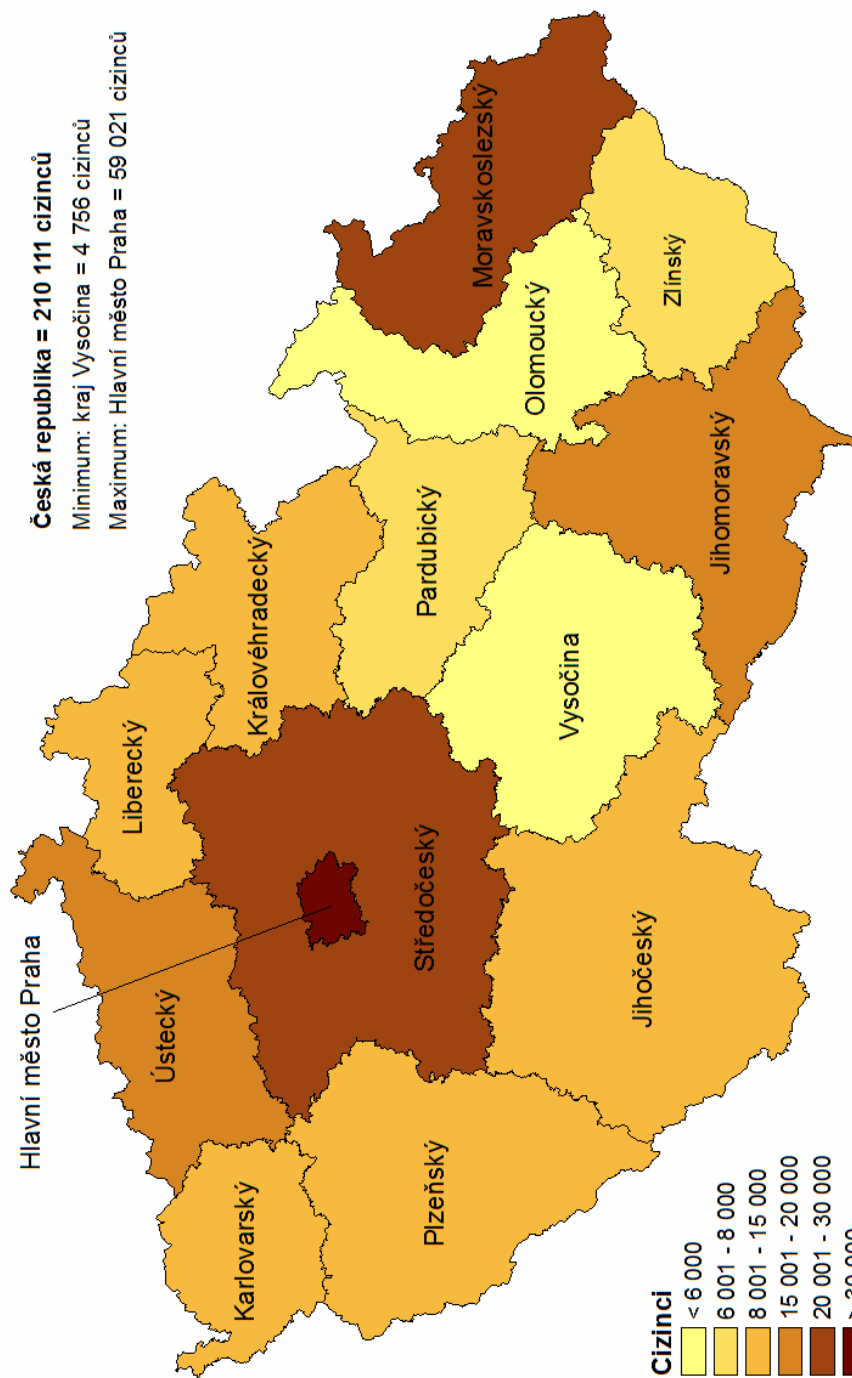
Zdroj: ČSÚ:

<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/publ/4027-07-1991_az_2006>;

<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/publ/1301-03-k_1_1_2003>;

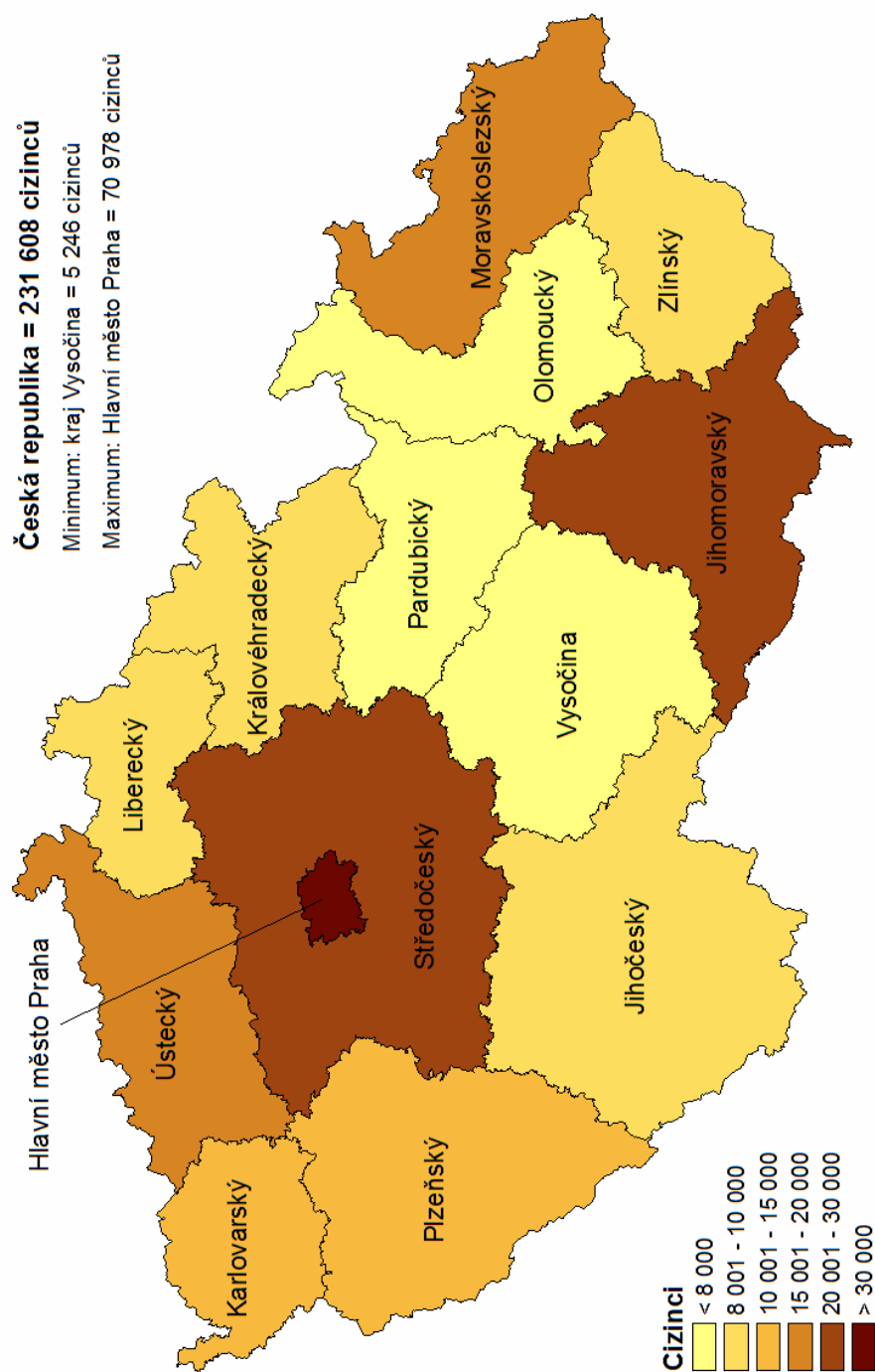
<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/publ/1301-03-k_1_1_2003>.

Příloha č. 4: Počet cizinců v jednotlivých krajích České republiky k 31. 12. 1997.

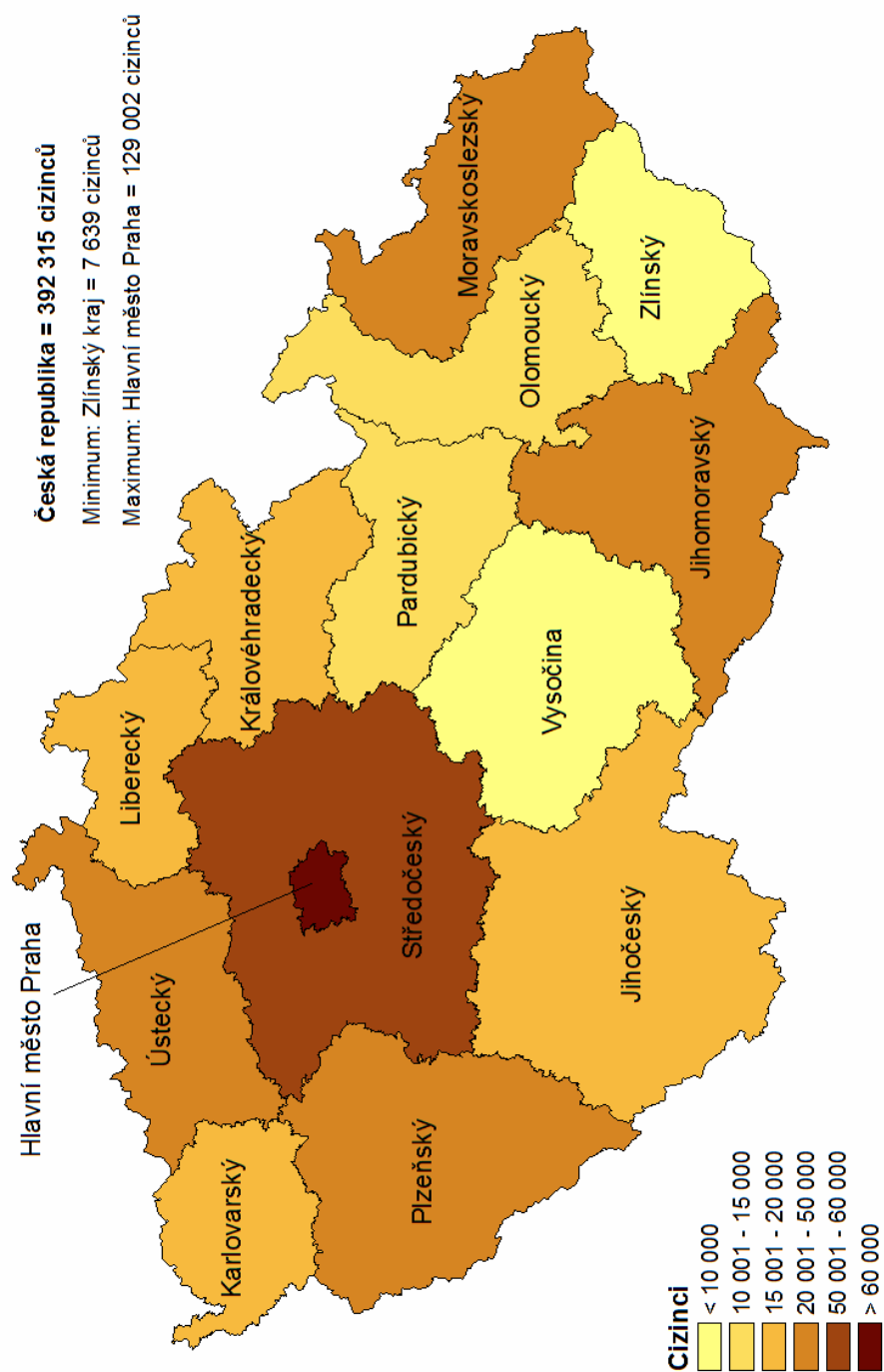
Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Příloha č. 5: Počet cizinců v jednotlivých krajích k 31. 12. 2002.

Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

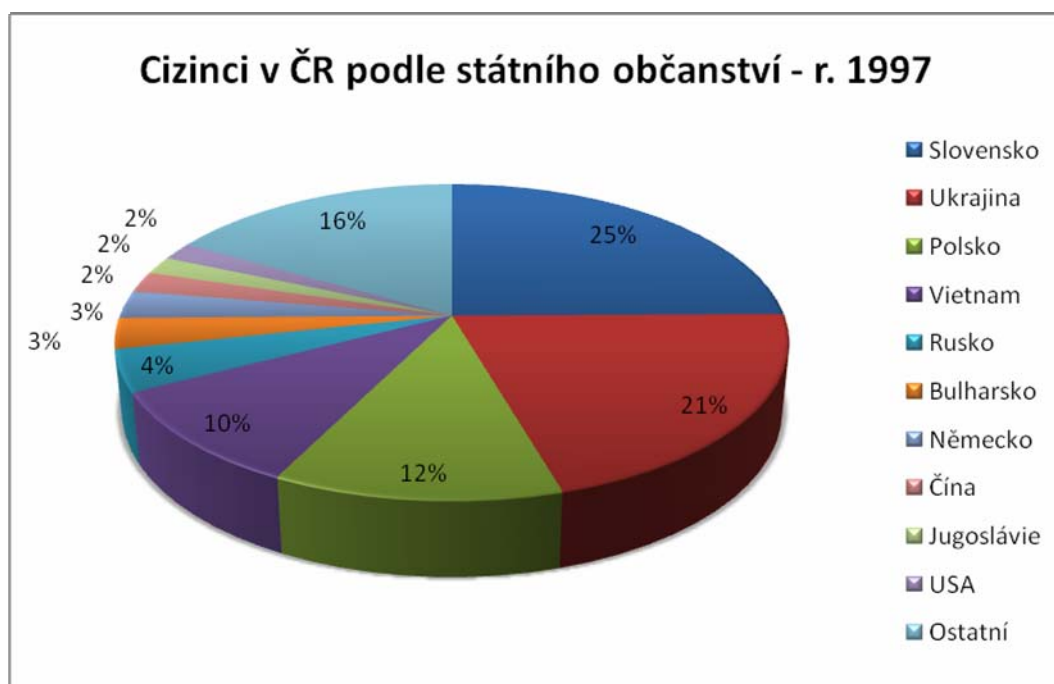
Příloha č. 6: Počet cizinců v jednotlivých krajích k 31. 12. 2007.

Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Příloha č. 7: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 1997.

Rok 1997	
Země	Cizinci
Slovensko	52 178
Ukrajina	43 402
Polsko	25 019
Vietnam	20 950
Rusko	8 938
Bulharsko	6 584
Německo	5 927
Čína	4 501
Jugoslávie	3 826
USA	3 805
Ostatní	34 981
Celkem cizinců v ČR	210 111

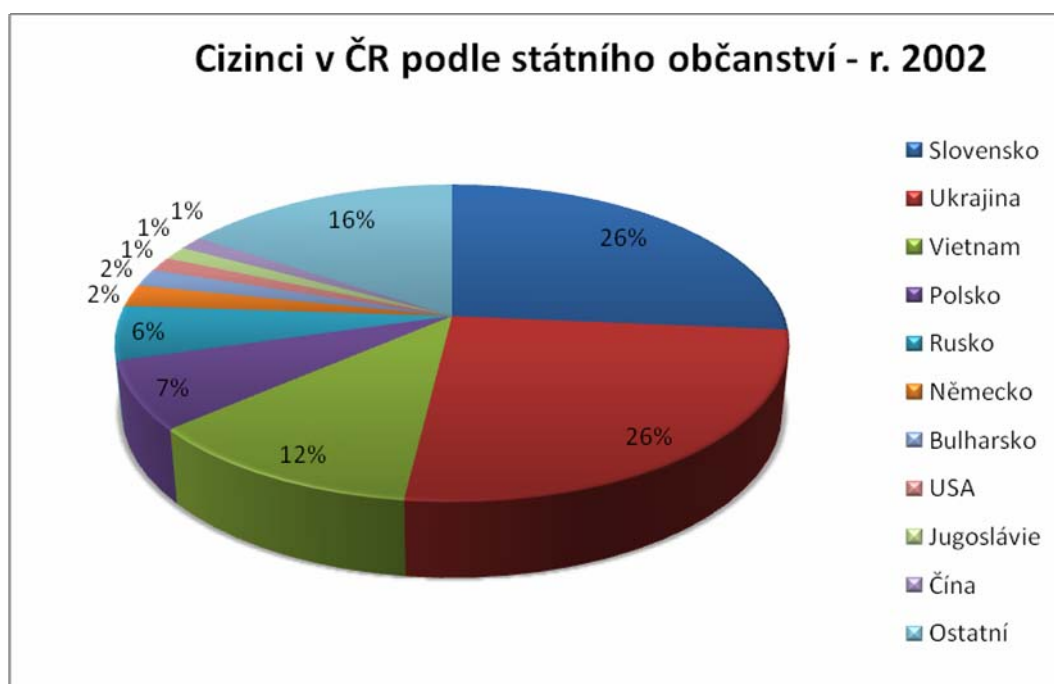

Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Příloha č. 8: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 2002.

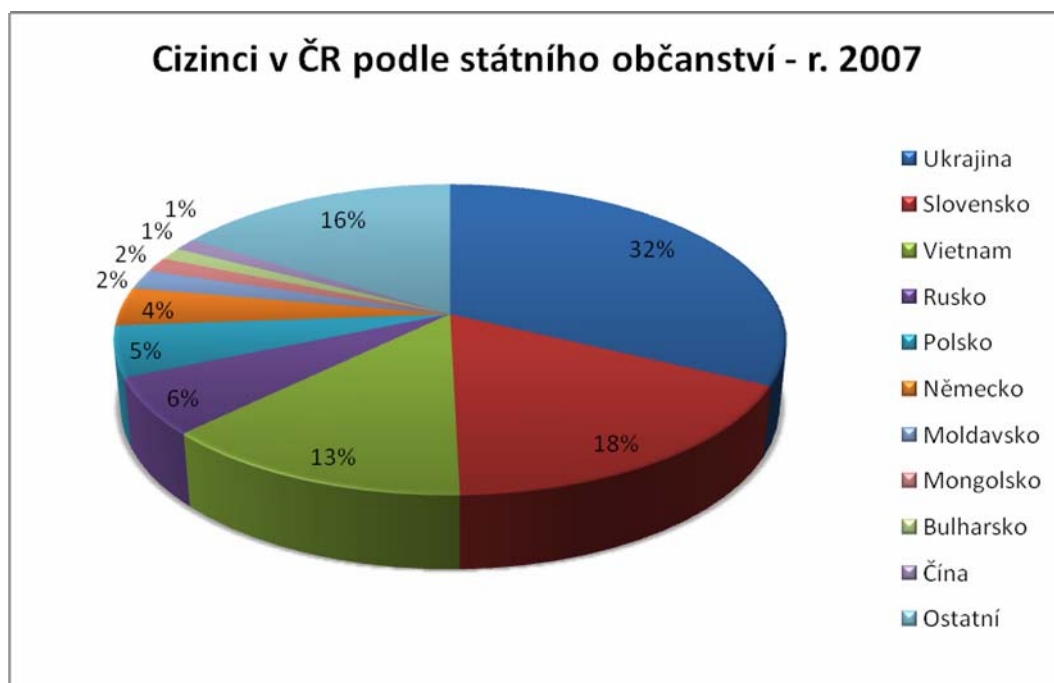
Rok 2002	
Země	Cizinci
Slovensko	61 102
Ukrajina	59 145
Vietnam	27 143
Polsko	15 996
Rusko	12 813
Německo	5 183
Bulharsko	4 183
USA	3 362
Jugoslávie	3 204
Čína	3 196
Ostatní	36 281
Celkem cizinců v ČR	231 608

Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Příloha č. 9: Cizinci v České republice podle státního občanství pro rok 2007.

Rok 2007	
Země	Cizinci
Ukrajina	126 721
Slovensko	67 889
Vietnam	51 101
Rusko	23 278
Polsko	20 601
Německo	15 700
Moldavsko	8 029
Mongolsko	6 026
Bulharsko	5 021
Čína	4 978
Ostatní	62 971
Celkem cizinců v ČR	392 315

Zdroj: ČSÚ: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001>.

Příloha č. 11: Dotazník

Vážený pane, vážená paní,

jmenuji se Radka Pachlová a jsem studentkou 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Prosím Vás o vyplnění následujících otázek, které mi budou podkladem pro vypracování mé bakalářské práce na téma – Názory české populace na imigraci cizinců do české republiky. Dotazník je anonymní a veškeré zde uvedené odpovědi budou použity pouze pro účely této bakalářské práce. Prosím zaškrtněte vždy jen jednu odpověď, popřípadě odpověď doplňte.

Děkuji Vám za Vaši spolupráci.

1) Vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2) Kolik je Vám let?

- a) 18 – 29
- b) 30 – 39
- c) 40 – 49
- d) 50 – 59
- e) 60 a více

3) Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) středoškolské bez maturity

- c) středoškolské s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

4) Kolik cizinců v současné době legálně pobývá na území ČR?

- a) 50 000 – 100 000
- b) 100 001 – 200 000
- c) 200 001 – 300 000
- d) 300 001 – 400 000
- e) 400 001 – 500 000

5) Počet legálně žijících cizinců v ČR se každým rokem:

- a) zvyšuje
- b) snižuje

6) Jaká národnost cizinců legálně pobývajících v ČR představuje nejpočetnější skupinu?

- a) slovenská
- b) vietnamská
- c) ruská
- d) ukrajinská
- e) polská

7) Domníváte se, že imigrace do ČR je především:

a) přínosem – uveďte v čem je přínosem:

.....

b) zátěží – uveďte v čem je zátěží:

.....

8) Obohacují cizinci naši kulturu?

a) ano

b) ne

Pokud ano, v čem: .....

9) Chcete, aby i nadále docházelo k legální imigraci cizinců do ČR?

a) ano

b) ne

10) Domníváte se, že by se měli cizinci po ukončení důvodů, které je vedly k imigraci, opět navrátit do své země?

a) určitě souhlasím

b) spíše souhlasím

c) spíše nesouhlasím

d) určitě nesouhlasím

11) Co je podle Vás podnětem odchodu cizinců ze své země?

.....

12) Upřednostňujete:

- a) kulturní homogenitu (stejnorodost)
- b) kulturní diverzitu (rozmanitost)

13) Měla by naše republika pomáhat legálně přicházejícím cizincům do ČR?

- a) určitě souhlasím
- b) spíše souhlasím
- c) spíše nesouhlasím
- d) určitě nesouhlasím

14) Je rozdílný Váš pohled na cizince různých národností?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud ano, proč: .....

15) Vnímáte konkurenci ze strany cizinců?

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, v čem: .....

16) Měli by si cizinci žijící v naší zemi udržovat své tradice?

- a) určitě souhlasím
- b) spíše souhlasím

c) spíše nesouhlasím

d) určitě nesouhlasím

17) Co si myslíte, že patří mezi hlavní problémy soužití většinové a menšinové společnosti?

a) zvýšená kriminalita

b) ekonomická zátěž pro stát

c) nižší počet pracovních míst pro občany České republiky

d) předsudky

e) jiné: .....

18) Vnímáte odlišné chování české společnosti k lidem jiné národnosti?

a) ano

b) ne

Pokud ano, v čem: .....

19) Měli by se cizinci u nás přizpůsobit našim životním zvyklostem?

a) ano

b) ne

20) Znáte osobně nějakého cizince?

a) ano

b) ne

Pokud ano, jaké jsou mezi Vámi vztahy? .....

21) Domníváte se, že existují nějaké bariéry, které ztěžují integraci?

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, jaké: .....

22) Jaký bod považujete za nejvýznamnější pro integraci cizinců v ČR?

- a) klidné soužití s občany české společnosti
- b) kvalitní legislativa
- c) dostatečná informovanost
- d) nezaujatá společnost
- e) pracovní příležitosti
- f) znalost českého jazyka
- g) jiné: .....

23) Myslíte si, že česká společnost vykazuje vůči cizincům rasistické chování?

- a) ano
- b) ne

Děkuji Vám za čas strávený nad vyplněním tohoto dotazníku.

Zdroj: vlastní výzkum